

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΝ ΠΡΩΣΣΙΑ

ΠΑΡΑ

CHEYDT, capitaine du génie,

μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ὑπὸ Θ. ΚΟΥΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ, ὑπολοχαγοῦ τοῦ μηχανικοῦ.

Τὸ μηχανικὸν ἐν Πρωσσίᾳ σύγκειται 1ον ἐκ τοῦ ἐπιτελείου τοῦ μηχανικοῦ, 2ον ἐκ μιᾶς διλοχίας σκαπανέων τῆς Β. φρουρᾶς (pionniers), 3ον ἐξ ὀκτὼ διλοχιῶν σκαπανέων τῆς γραμμῆς, καὶ 4ον ἐκ δύο λόχων σκαπανέων τῆς ἐφεδρείας. Ὁ προϊστάμενος τοῦ σώματος, στρατηγὸς ὢν, φέρει τὸν τίτλον *γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τοῦ μηχανικοῦ, τῶν φρουρῶν καὶ τῶν σκαπανέων*, πρὸς δὲ καὶ γνωματεύει παρὰ τῷ ὑπουργῷ τῶν στρατιωτικῶν καὶ διὰ τὴν ἐν γένει ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ. Ὁ ὑπουργὸς διευθύνει τὰ τοῦ μηχανικοῦ διὰ τοῦ ἐν τῷ ὑπουργείῳ μηχανικοῦ τμήματος, παρ' ᾧ δύο ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ καὶ δύο λοχαγοὶ εἰσὶν ἐπιφορτισμένοι τὰ διάφορα ἀντικείμενα τῆς ὑπηρεσίας ταύτης καὶ τὴν τῶν ἀντικειμένων τούτων μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ ἐξέτασιν.

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ μηχανικοῦ διηρέθη ἡ ἐπικράτεια εἰς τρία μεγάλα διαμερίσματα.

Τὸ 1ον ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἐπαρχίας τῆς Πρωσσίας, Πομερανίας, τοῦ Βρανδεμβούργου καὶ τῆς ἐπαρχίας Πόζεν.

Τὸ 2ον ἐκ τῆς Σιλεσίας καὶ τῆς ἐπαρχίας Σαζωνίας καὶ

Τὸ 3ον ἐκ τῆς Βεσφαλίας καὶ τῶν Παραρρήνιων ἐπαρχιῶν.

Τὰ διαμερίσματα ταῦτα ἐπικαλούμενα *ἐπιθεωρήσεις τοῦ μηχανικοῦ*, διευθύνει εἰς στρατηγὸς, *ἐπιθεωρητὴς τοῦ μηχανικοῦ*.
ΕΛΛΗΝ. ΣΤΡΑΤ. ΦΥΛ. 13, Τ. Γ. 5

ρικού· έχει δὲ τὴν ἀνωτάτην ἐπίβλεψιν τῶν φρουρίων καὶ τῶν ἐκτελουμένων στρατιωτικῶν ἔργων, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν στρατευμάτων τοῦ μηχανικοῦ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ σταθμευόντων. Ὡσαύτως ὑποδιήρσαν τὰς ἐπιθεωρήσεις τοῦ μηχανικοῦ εἰς ἐπιθεωρήσεις τῶν φρουρίων καὶ εἰς ἐπιθεωρήσεις τῶν σκαπανέων. Τούτων ἐκάστη διοικεῖται ἰδίᾳ ὑπ' ἐνὸς συνταγματάρχου ἢ ἀντισυνταγματάρχου τοῦ μηχανικοῦ, ὅστις ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ μηχανικοῦ ἐκτελεῖ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν φρουρίων ἢ τῶν στρατευμάτων τοῦ μηχανικοῦ. Διήρσαν τὰ φρούρια εἰς ἑπτὰ ἐπιθεωρήσεις ὀχυρωμάτων, καὶ τὰς ἑννέα διλοχίας σκαπανέων εἰς τρεῖς ἐπιθεωρήσεις σκαπανέων, ἀνὰ 3 διλοχίας ἐκάστην.

Ἡ διαίρεσις τῶν ἐπιθεωρήσεων μετὰ τῶν ἑδρῶν τῶν ἐπιθεωρητῶν τοῦ μηχανικοῦ καὶ τῶν φρουρίων, ἅτινα ἐνδιαλαμβάνονται εἰς ἐκάστην τῶν ἐπιθεωρήσεων, ἔχει ὡς ἀκολούθως·

Ιη Ἐπιθεωρήσεις τοῦ μηχανικοῦ ἐν Βερολίῳ.

1η Ἐπιθεωρήσεις τῶν φρουρίων Κοενισπέργ (Koëngisberg), Πιλλῶ (Pillau), Βογὲν (Bogen), Γρωντέντζ (Craudentz), Τὸρν (Thorn), Μαριενπούργ (Marienpourg).

2α Ἐπιθεωρήσεις τῶν φρουρίων Δαντσιγ (Dantsig), Κολμπέργα (Colperg), Στεττίν (Stettin), Σβαϊνεμούνδ (Sveine-munde), Στραλσουνδ (Stralsund).

7η Ἐπιθεωρήσεις τῶν φρουρίων Σπανδῶ (Spandau), Κουστρίν (Custrin), Πόσεν (Posen).

1η. Ἐπιθεωρήσεις τῶν σκαπανέων.—Ἐπιθεωρήσεις σκαπανέων φρουρίας — 1η καὶ 2α διλοχία σκαπανέων τῆς γραμμῆς.

IIα Ἐπιθεωρήσεις τοῦ μηχανικοῦ εἰς Βρεσλῶ (Breslau).

3η. Ἐπιθεωρήσεις τῶν φρουρίων Νέισσε (Neisse), Γλογκῶ (Clogau), Σχβαϊδουίτζ (Schweiduitz), Γλάτζ (Glatz), Κόσελ (Cosel).

4η. Ἐπιθεωρήσεις τῶν σκαπανέων Μαγδεμπούργ (Magdebourg), Βιτεμπέργ (Wittemperg), Τοργῶ (Torgau), Ἐρφούρτ (Erfurt).

2α Ἐπιθεωρήσεις σκαπανέων. — 3η, 5η καὶ 6η ἐπιθεωρήσεις σκαπανέων.

III. Ἐπιθεωρήσεις τοῦ μηχανικοῦ Κοβλέντζ (Coblentz)· 5η ἐπιθεωρήσεις τῶν φρουρίων Κομβλέντζ (Coblentz), Σαρρλουί (Sarreluis), Μαγιάνς (Magence), Λουξεμπούργ (1) (Luxembourg).

6η Ἐπιθεωρήσεις τῶν φρουρίων Κολονία (Cologne), Βάσελ (Wasel), Μίνδεν (Minden).

3η Ἐπιθεωρήσεις τῶν σκαπανέων — 4η, 7η, καὶ 8η διλοχία σκαπανέων καὶ δύο λόχοι ἐφεδρείας.

Τὸ μηχανικὸν ἐν Πρωσσίᾳ ἐκτελεῖ ἀποκλειστικῶς ἅπαντα τὰ στρατιωτικὰ ἔργα. Οὕτω οὐχὶ μόνον κατασκευάζει τὰ ἔργα τῆς ὀχυρωτικῆς, πυριταποθήκας, νοσοκομεῖα, στρατῶνας, φυλακὰς κτλ., ἀλλὰ καὶ τὰ χυτήρια, καψυλοποιεῖα, πυριτουργεία, ὄπλοποιεῖα καὶ ὄπλοστάσια. Προκειμένου δὲ περὶ κατασκευῆς στρατῶνων πολυτελῶν (οἷοι οἱ τεῦ Βερολίνου καὶ τοῦ Potsdamz), προσλαμβάνονται πολιτικοὶ ἀρχιτέκτονες. Ἐν ταύτῃ περιπτώσει ἀνώτατον συμβούλιον μηχανικῶν, ἐδρεῖον ἐν Βερολίῳ, ἐφορᾷ καὶ συντάττει τὰ διαγράμματα.

Εἰς ἕκαστον τῶν ἐν ταῖς ἐπιθεωρήσεσι τοῦ μηχανικοῦ φρουρίων ὑπάρχει εἷς μηχανικὸς τῆς πλατείας (Plazingeniers), ταγματάρχης ἢ λοχαγός, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς

(1) Ἡ κυβέρνησις διέταξε τὴν κατεδάφισιν τῶν ὀχυρώσεων τῆς Ζοκλιέρ καὶ τῆς Σιλπερβέργ (Silberberg). Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἔκαμε πολλὰς δοκιμὰς μετὰ τὰ βαθρῶτὰ πυροβόλα, μεταχειρισθεῖσα βαμβακοπυρίτιδα διὰ τὰς ὑπονόμους.

του υποδεστέρους αξιωματικούς του αὐτοῦ σώματος καὶ ἐπιφορτισμένοι τὴν συντήρησιν τῶν ὀχυρωμάτων, τῶν στρατιωτικῶν κτιρίων καὶ τῶν θολωτῶν στρατώνων, τῶν ἀνετεχόντων εἰς τὰς βόμβας καὶ ἀποτελούντων μέρος τῶν ὀχυρωμάτων.

Οἱ προσκεκολλημένοι αξιωματικοὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν φρουρίων εἰσὶν ἐπιφορτισμένοι τὴν μελέτην καὶ τὴν σύνταξιν τῶν διαγράμμάτων τῶν κατασκευασθησομένων ἔργων. Ὅσακις δὲ τὰ διαγράμματα ἀφορῶσι τὴν κατασκευὴν κτιρίων τοῦ πυροβολικοῦ, νοσοκομείων, φυλακῶν κλπ., ὀφείλουσι νὰ συνεννοῶνται μετὰ τῶν ἀρμοδίων αξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ καὶ μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν, οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν· ὁ δὲ ὑπουργὸς, πρὶν ἢ ἀποφανθῆ, συμβουλεύεται τὰς ἐπιτροπὰς, τὰς συγκροτηθησομένας ἐκ τῶν τμημάτων τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ διαμερίσματος. Τὰ συνταττόμενα διαγράμματα παρὰ τῶν προϊσταμένων τοῦ μηχανικοῦ ἐξελεγχόμενα ἀποστέλλονται παρὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν φρουρίων εἰς τοὺς ἐπιθεωρητὰς τοῦ μηχανικοῦ, οἵτινες μετὰ προηγουμένην ἔρευναν σημειοῦντες τὰς ἐπὶ τούτων παρατηρήσεις των τὰ διευθύνουν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν ὑπουργόν, ὅστις ἀποφαίνεται μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ μηχανικοῦ.

Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἔργων γίνεται ἀποκλειστικῶς δι' ἐργολαβίας. Προσέτι τὸ μηχανικὸν εἶναι ἐπιφορτισμένον μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων τῆς στρατιωτικῆς δουλείας· δὲν ἔχουσι δὲ παραδεχθῆ εἰσέτι ὠρισμένην ζώνην μεθορίων, ἀλλὰ ἐκαστῇ τῶν ὀχυρώσεων ἔχει δουλείαν, αἱ δὲ ζῶναι τῆς δουλείας ὀρίζονται ὡς ἀκολούθως·

1η ζώνη 500 βήματα (335 μ.), ἐνθα ἐπιτρέπεται ἡ ἀνέγερσις παραπηγμάτων ἐκ σανίδων καὶ κουφωμάτων.

2α ζώνη 800 βήματα (525 μ.), ἐνθα ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐπιτρέπεται καὶ ἡ κατασκευὴ παραπηγμάτων ἐκ δοκῶν.

3η ζώνη 1300 βήματα (870 μ.), ἐνθα ἐπιτρέπονται οἰκοδομαὶ παντὸς εἴδους· διὰ πᾶσαν ὅμως κατασκευὴν ἀπαιτεῖται ἔγγραφον, δι' οὗ νὰ ὑποβάλληται ὑπὸ τινος ὄρους ὁ οἰκοδομῶν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἀρχήν. Ἡ κυβέρνησις ἐπιφυλάττεται τοῦ δικαιώματος ἐπὶ τῆς τελευταίας ζώνης τῆς διευθύνσεως τῶν ὁδῶν ἐν γένει καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἀποστάσεως μεταξὺ τῶν οἰκιῶν. Ἦδη δὲ πρόκειται νὰ μεταβῆ ἡ νόμος τῆς στρατιωτικῆς δουλείας ἐπὶ τῶν ζωνῶν, ἐκτεινομένης μέχρι 3,000 βημάτων.

Τὰ μὴ καθαρῶς στρατιωτικὰ ἔργα (μικτὰ) κανονίζονται ἐκάστοτε δι' ἐπιτροπῶν, διοριζομένων παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ πολέμου. Ἀναλόγως δὲ τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν ὁ ὑπουργὸς ἀντιπροσωπεύεται παρὰ τοῦ προϊσταμένου τοῦ μηχανικοῦ, παρὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν ὀχυρωμάτων ἢ παρὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ μηχανικοῦ. Αἱ δὲ λοιπαὶ ἀρχαί, παρὰ τῶν διευθυντῶν των ἢ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν. Αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται συντάττουν ἀποφάσεις, αἵτινες ἀκολούθως ὑποβάλλονται ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῶν ἀρμοδίων ὑπουργῶν.

Τὸ μηχανικὸν σῶμα ἐν Πρωσσίᾳ εἶναι ἐντελῶς ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τὰς ἐπισκευὰς τῶν στρατώνων (casernement), ἐπασχολούμενον μόνον εἰς τὴν συντήρησιν τῶν στρατώνων, τῶν ἀποτελούντων μέρος τῶν ὀχυρώσεων. Εἰδικὴ τις ἐπιτροπὴ, ἐπικαλουμένη *Διαχείρισις τῶν φρουρῶν*, ἐνασχολεῖται εἰς τὴν συντήρησιν καὶ εἰς τὰς μικρὰς ἐπισκευὰς τῶν στρατώνων, ἵπποστασίων, σιδηρουργείων, φυλακείων, στρατιωτικῶν φυλακῶν, ἵπποδρομίων, κτλ., χορηγεῖ τὰ σκεῦη τῶν στρατώνων καὶ τὴν κλινοστρωμνὴν, παραδίδει εἰς τὰ διάφορα σώματα τὰ προσδιορισθέντα οἰκήματά των, παραλαμβάνει

νει αὐτὰ κατὰ τὴν ἀναχώρησίν των ἐπὶ τῇ βάσει πρωτοκόλλων.

Ἡ Διαχειρίσις τῶν φρουρῶν εἶναι ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπιμελητηρίου, ὅπερ ἐξήρηται ἐκ τῆς Κεντρικῆς στρατιωτικῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως. Ἐν Πρωσίᾳ διὰ τὴν οἴκησιν τῶν ἀνδρῶν ἐντὸς τῶν στρατῶν γίνεται χρῆσις μικρῶν θαλάμων, χωρητικότητος δώδεκα ἀνδρῶν κατὰ μέσον ὄρον. Οἱ δὲ θαλαμοὶ οὗτοι ἔχουσι τὴν εἴσοδόν των ἐπὶ γενικοῦ προδόμου εἰς τρόπον, ὥστε δὲν συγκοινωνοῦσι μεταξύ των. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἔχουσι ἐν αὐτοῖς πρὸς συστάσειν ἰδιαιτέρα δώματα, συγχείμενα ἐξ ἑνὸς ἐστιατορίου, ἑνὸς μαγειρείου, μιᾶς ἀποθήκης καὶ ἑνὸς θαλάμου μαγειρίου. Ὑπάρχουσι δὲ ἐντὸς τῶν στρατῶν καὶ ἕτερα στρατιωτικὰ κτίρια διὰ τοὺς ἀξιωματικούς, εἰς ἃ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διαμονὴ ἐγγάμων ἀξιωματικῶν.

Αἱ κλίβαι ἐπακουμβῶσιν ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν θαλάμων, τὰ δὲ σκεύη τῶν ἀνδρῶν τίθενται ἐντὸς μικρῶν ἱματιοθηκῶν ἄνωθεν τῶν κλινῶν. Ἡ διάταξις αὕτη τέρπει μὲν τὴν ὄρασιν, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπει τὴν εὐκόλον ἐπιθεώρησιν τῶν σκευῶν καὶ συντελεῖ συνάμα εἰς τὴν ἐντὸς αὐτῶν ἐμφάλευσιν διαφόρων ζωφίων.

Τὰ ἵπποστάσια εἰσὶ διὰ δύο σειρὰς ἵππων ἐστραμμένων πρὸς τὸν τοῖχον (croupe à croupe), τὰ δὲ χορτοστάσια εἰσὶ σιδηρᾶ, αἱ δὲ φάνται, ὡς συνήθως κατασκευάζονται, σχήματος τραπεζοειδοῦς, σιδηραὶ καὶ ἀποκεχωρισμένα.

Λογίζουσι 160^μ πλάτος δι' ἕκαστον ἵππον ἐν τοῖς ἵπποστασίαις.

Εἰς τὰ νέα ὀχυρώματα τῆς Πρωσίας, τὰ ἐκ τοιχοποιίας, τὰ στρατιωτικὰ κτίρια χρησιμεύουσι ταυτοχρόνως καὶ διὰ τὴν υπεράσπισιν τῶν στρατευμάτων. Ὁ γενικὸς πρόδομος αὐτῶν, δι' οὗ εἰσέρχονται εἰς ὅλους τοὺς θαλάμους, κεῖται πρὸς τὸ μέρος τῆς προσόψεως τοῦ κτιρίου, ἥτις πρὸς ἀμυναν εἰς κυρίως. Οἱ στρατῶνες οὗτοι ἔχουσι ἐν γένει πλάτος ἐσω-

τερικὸν 15^μ, 20, εἰσὶ δ' ἅπαντες θολωτοὶ διὰ τὰς βόμβας. Ἐκαστος δὲ τῶν θαλάμων χωρεῖ κατὰ μέσον ὄρον δεκαεὶς ἀνδρας.

Οἱ προῦπαλοῖσμοι τῶν ἐργασιῶν τοῦ μηχανικοῦ ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ μηχανικοῦ ἐκτελοῦνται τῇ συμπράξει καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ὀχυρώσεων γραμματέων. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἰσὶ στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι, ὡς οἱ ἐν Γαλλίᾳ καλούμενοι ἐπιστάται τοῦ μηχανικοῦ· διορίζονται δὲ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ ἐπὶ τῇ βάσει ἐξετάσεων ἐκ τῶν ὑπαξιωματικῶν τῶν σκαπανέων, τῶν ἐχόντων ἐννεαετῆ ὑπηρεσίαν, ἀντιστοιχοῦντες μὲ ὑπολογαγὸν δευτέρας τάξεως. Εἰς γραμματεὺς ὀχυρωμάτων ὑπάρχει εἰς ἕκαστον φρουρίον. Ἐκτὸς τούτων παρ' ἑκάστῳ προΐσταμένῳ τοῦ μηχανικοῦ ὑπάρχει τάξις τις ὑπαλλήλων, καλούμενων ὀχυρωματοφυλάκων (wallmeister), λαμβανομένων ἐπίσης ἐκ τῶν ἐχόντων ἐννεαετῆ ὑπηρεσίαν ὑπαξιωματικῶν τῶν σκαπανέων· ἀλλ' οὗτοι δὲν παραιτοῦνται τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, καὶ φέρουσι τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τοῦ ἐπιλοχίου. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι, περὶ τοὺς 100, εἰσὶ βοηθοὶ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ μηχανικοῦ διὰ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἔργων, καὶ ἐνεργοῦν ὑπὸ τὰς διαταγὰς των τὴν παραλαβὴν καὶ καταμέτρησιν τοῦ ὕλικου. Ἡ ἐξέλεξις τῶν δαπανῶν τοῦ μηχανικοῦ ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐξέλεξιν τῶν ἐπιθεωρητῶν τῶν φρουρίων, μεθ' ἧν εἰς τὴν τῶν ἐπιμελητηρίων, καὶ τέλος ἐπικυροῦται παρὰ τοῦ γραφείου τοῦ κεντρικοῦ λογιστηρίου. Αἱ δαπάναι τῆς συντηρήσεως καὶ ἐπισκευῆς τῶν ὀχυρώσεων τῶν κτιρίων τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῶν οἰκημάτων τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ καὶ μηχανικοῦ πληρόνονται ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ ταμείου τῆς προικοδοτήσεως, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν ψηφισομένων ἐτησίων δαπανῶν διὰ τὴν συντήρησιν ἑκάστου φρουρίου. Τοῦ ταμείου τού-

του φρουρά ο φρούραρχος· ὄλαι δὲ αἱ ἔκτακτοι ἐργασίαι πληρόνται ἐκ τῶν χρημάτων ἐκτάκτου ταμείου, οὗτινος διατάκτης εἶναι ὁ προϊστάμενος τοῦ μηχανικοῦ. Οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι διαχειρίζονται τὰ ταμεία ταῦτα. Ἡ οἰκονομικὴ διαχείρισις τῶν φρουρῶν πληροῖται ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν ἐτησίων ἐξόδων τὰς πρὸς ἐπισκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς στρατιωτικῶν κτιρίων δαπάνας. Δις τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν ἀνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον, οἱ ἐπιθεωρηταὶ τῶν φρουριῶν ἐπιθεωροῦσι τὰς ἐργασίας καὶ τὰ φρούρια τῆς περιφερείας τῶν, οἱ δὲ ἐπιθεωρηταὶ τοῦ μηχανικοῦ ἐπιθεωροῦν ἅπαξ τοῦ ἔτους. Ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τοῦ σώματος ἐπισκέπτεται κατ' ἔτος μὲν τὰ σημαντικώτερα τῶν φρουριῶν, κατὰ διετίαν δὲ ἅπαντα τὰ φρούρια τοῦ Κράτους.

Στρατεύματα τοῦ Μηχανικοῦ.

Οἱ λόχοι τῶν ὑπονομοποιῶν καὶ γεφυροποιῶν ἦσαν ἐπὶ πολὺν χρόνον καθ' ὁλοκληρίαν κεχωρισμένοι ἐν Πρωσσίᾳ. Μέχρι τοῦ 1742 οἱ γεφυροποιοὶ ἦσαν προσσητημένοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πυροβολικοῦ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Φριδερίκος II. ἤνωσε τὰ σώματα ταῦτα καὶ ἐσχημάτισεν ἴδιον σύνταγμα, ἀλλ' ἡ ἔνωσις αὕτη δὲν παρέσχε τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα. Ἐπομένως, διαλυθέντος τοῦ συντάγματος κατὰ τὸ 1758, ὠργάνισαν ἐκ νέου λόχους ὑπονομοποιῶν καὶ γεφυροποιῶν. Κατὰ δὲ τὸ 1775 οἱ γεφυροποιοὶ πάλιν ἠνώθησαν μετὰ τὸ πυροβολικὸν καὶ διέμεναν ὑπὸ τὰς τάξεις αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1810, ὅτε ὠργάνισαν τοὺς σκαπανεῖς καὶ τοὺς ἠνώσαν μετὰ τοὺς ὑπονομοποιούς καὶ γεφυροποιούς πρὸς σχηματισμὸν σώματος, ὃπερ ἔκτοτε φέρει τὸ ὄνομα *σῶμα σκαπανέων*. Ἡδὴ ὑπάρχουσιν ἐννέα διλοχίαι σκαπανέων, ὧν ἡ μία ἀνήκει εἰς τὴν Β. φρουρὰν, αἱ δὲ λοιπαὶ ὀκτώ εἶναι προσκε-

κολλημένοι εἰς τὰ σώματα τοῦ στρατοῦ. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀνωτέρω διλοχιῶν, τὸ μηχανικὸν ἔχει προσέτι δύο λόχους σκαπανέων τῆς ἐφεδρείας (1), οἵτινες ἀποτελοῦν μέρος τοῦ ἐν τοῖς δημοσπονδιακοῖς φρουρίοις τοῦ Λουξεμβούργου καὶ τῆς Μαγιεντίας διαμενοντος στρατοῦ. Ἴδου τὰ μέρη, ἐνθα ἐδρεύουσι τὰ ἀνωτέρω σώματα

σκαπανεῖς τῆς Β. φρουρᾶς ἐν Βερολίῳ.

1.	διλοχία	σκαπανέων	εἰς	Δαντζικ (Dantzic).
2.	»	»	εἰς	Στετιέν (Stetiin).
3.	»	»	»	Μαγδεμβούργον (Magdebourg).
4.	»	»	»	Ἐρφούρτ (Erfourt).
5.	»	»	»	Κλογκῶ (Clogau).
6.	»	»	»	Νεϊσέ (Naisse).
7.	»	»	»	Κολονίαν (Cologne).
8.	»	»	»	Κοβλεντίαν (Coblentz).

1. λόχος ἐφεδρείας εἰς Λουξεμβούργον (Leuxembourg).
2. » » Μαγιεντίαν (Magence).

Ἐκάστη διλοχία σκαπανέων σύγκειται ἐκ δύο λόχων ἐν εἰρήνῃ· ἐν πολέμῳ δὲ ὀργανίζουσι τρίτον λόχον ἐγκαταθήκης, χρησιμεύοντα πρὸς παρασκευὴν τῶν προωρισμένων νὰ συμπληρώσωσι τὰς διλοχίας, τὰς προσκεκολλημένας εἰς τὰ σώματα τοῦ στρατοῦ, σκαπανέων.

Ὁ λόχος διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, τὸ πρῶτον τῶν ὑπονομοποιῶν, τὸ δεύτερον τῶν σκαπανέων, καὶ τὸ τρίτον τῶν γεφυροποιῶν, κατ' ἀναλογίαν δὲ οἱ σκαπανεῖς εἰσὶ διπλάσιοι τῶν γεφυροποιῶν καὶ ὑπονομοποιῶν. Ἴδου ὅποια εἶναι ἡ ἀριθμητικὴ δύναμις ἐκάστου λόχου.

(1) Δὲν πρέπει τις νὰ συγχέῃ τοὺς δύο τούτους λόχους τῆς ἐφεδρείας, οἵτινες ἀποτελοῦν τὴν διλοχίαν τῶν σκαπανέων, ὀνομαζομένην διλοχίαν τῆς ἐφεδρείας, μετὰ τοὺς λόχους τῆς ἐγκαταθήκης (les compagnies de dépôt).

	ἐν εἰρήνῃ	Ἐν πολέμῳ
Λοχαγός.....	1	1
ὑπολοχαγός 1ης τάξεως.....	1	1
ὑπολοχαγός 2ας ».....	1	2
Τὸ ὅλον	3	4
Σημαιοφόρος.....	1	1
ἐπιλοχίας.....	1	1
ὑπαξιωματικοὶ.....	10	14
ἀρχισκαπανεῖς ⁽¹⁾	9	9
δεκανεῖς ἢ.....	9	9
σκαπανεῖς.....	95	191
Τὸ ὅλον τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατ.	125	225

Ἡ διλοχία τῆς Βασιλικῆς φρουρᾶς διοικεῖται μόνον παρ' ἐνὸς ταγματάρχου, ἅπασι δὲ αἱ λοιπαὶ διλοχίαι παρ' ἐνὸς λοχαγοῦ 1 τάξεως, οἵτινες ἔχουσιν ἓνα ὑπολοχαγὸν 2ας τάξεως, ἐκπληροῦντα τὰ καθήκοντα τοῦ ὑπασπιστοῦ, καὶ ἓνα ὑπαξιωματικόν, τὰ τοῦ γραμματέως. Οὕτω ἡ ἀριθμητικὴ δύναμις μιᾶς διλοχίας τῶν σκαπανέων εἶναι

ἐν εἰρήνῃ ἀξιωματικοὶ 8, ἄνδρες 251.
ἐν πολέμῳ » 10, » 451.

Κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν δύναμιν οἱ λόχοι τῆς ἐγκαταθήκης εἶναι καθ' ὅλοκληρίαν ὅμοιοι μὲ τοὺς τοῦ πολέμου· οἱ δὲ λόχοι τῆς ἐφεδρείας εἰσὶν ἀριθμητικῶς ἴσοι μὲ ἕκαστον λόχον τῶν ἐν εἰρήνῃ διλοχιῶν, ἧτοι 3 ἀξιωματικοὶ καὶ 125 ἄνδρες.

Σήμερον τὸ μηχανικὸν τῆς Πρωσίας ἐν πολέμῳ ἀποτελεῖται ἐξ ἀνδρῶν 6,334
ἐὰν προσθῶμεν καὶ τοὺς σκαπανεῖς τῆς ἐθνοφρουρᾶς (Landweher) ἄνδρας 1,400
ἡ ὅλη δύναμις εἶναι 7,734.

(†) Ἐν Πρωσίᾳ ὁ ἀρχισκαπανεὺς θεωρεῖται ὡς ὑπαξιωματικός.

μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἀξιωματικῶν. Ἡ ἀναλογία δὲ τοῦ μηχανικοῦ ὡς πρὸς τὸ πεζικὸν εἶναι 1 πρὸς 35. Διὰ τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ στρατοῦ σκοπεῖται νὰ αὐξήσονται ἐπαίσθητῶς τὴν δύναμιν τοῦ μηχανικοῦ. Οὕτως ἐκάστη διλοχία θὰ μετασχηματισθῆ εἰς τάγμα σκαπανέων, συγχέμενον ἐκ τριῶν λόχων ἐν καιρῷ πολέμου καὶ ἐνὸς λόχου τῆς ἐγκαταθήκης. Συνεπῶς ἡ δύναμις τῶν ταγμάτων θὰ ἀποτελεῖται

ἐκ 3 λόχων πολέμου, ἧτοι ἀξιωματικῶν 14 καὶ ἀνδρῶν 676
ἐξ 1 λόχου ἐγκαταθήκης, ἧτοι » 4 καὶ ἀνδρῶν 226

Τὸ ὅλον ἀξιωματικοὶ 18, ἄνδρες 902.

οὕτω ἡ ὅλη δύναμις τῶν σκαπανέων θὰ ἀνέρχεται εἰς 9,000 περίπου. Εἰς ἐκάστην πόλιν, ἐνθα σταθμεύουσιν αἱ διλοχίαι τῶν σκαπανέων, ταῖς παραχωρεῖται ἀνάλογος ἔκτασις γῆς πρὸς πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ μηχανικοῦ. Τὰ ἔργα ταῦτα περιορίζονται κατ' ἔτος εἰς ἔργα προσβολῆς, κατὰ διετίαν δὲ ἡ τριετίαν πολλαὶ διλοχίαι ἐνούμεναι ἐκτελοῦν ἔργα πολιορκίας μᾶλλον ἐκτεταμένα, εἰς ἃ λαμβάνει μέρος καὶ τὸ πυροβολικόν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ πεζικόν καὶ τὸ ἵππικόν, δσάκις πρόκειται νὰ γίνωσιν ἐλιγμοὶ πολλῶν σωμάτων στρατοῦ. Κατὰ τὰς ἐποχὰς ταύτας ὠρισμένος ἀριθμὸς σκαπανέων ἐκ τῶν κατοικούντων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἐφέδρων καὶ ἀνηκόντων εἰς τὰς διλοχίας τῶν σκαπανέων ἀνακαλεῖται εἰς τὰ ὄπλα ἐπὶ 15 ἡμέρας. Οἱ ἄνδρες δὲ οὗτοι ἀπαρτίζουσιν ἴδιον σῶμα, μὴ συγχωνευόμενον κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ μὲ τοὺς λοιποὺς σκαπανεῖς. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τούτου τῆς πολιορκίας ὀπλίζουν τὰ μέτωπα, ἅτινα θὰ προσβληθῶσι, κάμνουσι κανονοθυρίδας, κατασκευάζουσιν τάφρους, κανονοσάσια, καὶ ἐν γένει ἅπαντα τὰ ἔργα τοῦ μηχανικοῦ. Ἄν καὶ ἐν ἐκάστῳ λόχῳ ὑπάρχει ἴδιον τμήμα τῶν ὑπονομοποιῶν, σκαπανέων καὶ γεφυροποιῶν, μὲλα ταῦτα ἡ πρακτικὴ ἢ θεωρητικὴ ἐκπαίδευσις

τῶν ἀνδρῶν τῆς διλοχίας γίνεται ὁμοία πρὸς ἅπαντας· σημειωτέον δὲ ὅτι ἕκαστον εἶδος ἐργασίας ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ τμήματος, ἐπιβοηθούντων καὶ τῶν λοιπῶν τμημάτων. Ὡς πρὸς τὴν τοποθέτησιν τῶν γεφυρῶν δὲν διακρίνουσιν ἐν Πρωσσίᾳ τὰς γεφύρας μὲ μόνιμα ἢ πρόσκαιρα ὑποστηρίγματα. Τὸ μηχανικόν, ὅπερ εἶναι ἐπιφορτισμένον ἐν γένει τὴν δι' ὁδῶν καὶ παροχθίων ἀναχωμάτων (digues) συγκοινωνίαν, ἐνεργεῖ καὶ τὰς διὰ τῶν ἐλωδῶν μερῶν, ποταμῶν μικρῶν καὶ μεγάλων, συγκοινωνίας, κατασκευάζον ἐν ἀνάγκῃ τὰς ἀπαιτούμενας γεφύρας.

Τὸ ὑλικόν, ὅπερ χρησιμεύει εἰς τὰς ἐργασίας μιᾶς διλοχίας τῶν σκαπανέων, καὶ τὸ τῶν περιβόλων ἐκστρατείας, καὶ τὸ τῶν γεφυροποιῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀποσκευῶν ζεύξεως, διατηρεῖται ἐντὸς ἰδίου κτιρίου, ἐν τῷ τόπῳ, ἐνθα διαμένει ἡ διλοχία, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν μιᾶς ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν αὐτῆς.

Ἡ Πρωσσία δὲν ἔχει εἰδικὸν ὀπλοστάσιον διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἀναγκαιούτων ἐργαλείων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μηχανικοῦ. Τὸ ὑλικόν τοῦ μηχανικοῦ κατασκευάζεται ἐν μέγालῃ ποσότητι εἰς ἐργοστάσια ἰδιωτικά. Αἱ ἄμαξαι τοῦ περιβόλου τῶν γεφυρῶν κατασκευάζονται ὑπὸ τοῦ πυροβολικοῦ.

Ἐκάστη διλοχία σκαπανέων ἔχει ἐν παρασκευάσματι γεφυρῶν καὶ ἐν ὑλικόν γεφυρῶν τῆς πρωτοπορείας, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀκολουθεῖ ἓνα λόχον τῆς διλοχίας. Τὸ σύστημα δὲ τῶν γεφυρῶν τῆς πρωτοπορείας σύγκειται

ἀπὸ 6 ἄμαξας μονοζύγους, πλήρεις ὑποβάθρων γεφυρῶν (chevalets-Birago).

ἀπὸ 4 γεφυροσκάφια ξύλινα,

ἀπὸ 2 ἄμαξας τῆς ἀγγαρείας,

ἀπὸ 1 ἄμαξαν διὰ τὰ σκεύη τῶν ἀξιωματικῶν μὲ δύο ἵππους. Τὸ ὄλον 13 ἄμαξαι.

Τὸ μέγα παρασκεύασμα γεφυρῶν ἐνδιαλαμβάνει

32 ἄμαξας μὲ γεφυροσκάφια ξύλινα, συρομένας ἐκάστην ἐξ 6 ἵππων,

2 ἄμαξας μὲ μίαν πεδοκάμινον,

1 ἄμαξαν ἀνθράκων καὶ σιδήρων ἐκ τεσσάρων ἵππων,

2 ἄμαξας μεταφορᾶς ὑλικῶν,

2 ἄμαξας ζευγιδῶν ἀγγαρείας μὲ 4 ἵππους,

1 ἄμαξαν διὰ τὰ σκεύη τῶν ἀξιωματικῶν μὲ 2 ἵππους. Τὸ ὄλον 41 ἄμαξας.

Τὸ ἀπόσπασμα τῶν ζευγιδῶν, ὅπερ χορηγεῖ τοὺς ἵππους πρὸς μεταφορὰν καὶ ὁδηγίαν τῶν γεφυροσκευασμάτων, σύγκειται ἐξ

1 ἀξιωματικοῦ,

1 ἐπιλοχίου,

5 ὑπαξιωματικῶν,

1 χειρουργοῦ,

1 κτηνιάτρου,

119 ζευγιδῶν. Τὸ ὄλον 128. Προσέτι ἐξ

8 ἵππων ἐκστρατείας

230 ἵππων ζεύξεως,

8 ἵππων ἐτοίμων πρὸς ὑπηρεσίαν. Τὸ ὄλον 246.

Ἐκάστη ἄμαξα τοῦ γεφυροσκαφίου φέρει ἐν γεφυροσκάφιον ξύλινον, 6 στρωτῆρας γεφύρας, 20 διπλοσανίδας καὶ μίαν ἄγκυραν μετὰ τῶν ἀναγκαίων ἐξαρτημάτων.

Ἐν ταῖς πλησίον τῶν φρουρίων Ῥήνου καὶ Βιστούλα ἀποθήκαις ὑπάρχει μέγας ἀριθμὸς γεφυρῶν ξυλίνων πρὸς διάβασιν τῶν ποταμῶν. Τὸ ξύλινον γεφυροσκάφιον πρέπει ν' ἀντικατασταθῇ εἰς τὰ παρασκευάσματα διὰ γεφυροσκαφίου ἐκ φύλλου σιδήρου.

Τὸ παρασκεύασμα, ὅπερ ἐξεθέσαμεν, χρησιμεύει εἰς τὴν σύστασιν γεφύρας 180^μ περίπου μήκους ἐπὶ 4^μ πλάτους. Τὸ προσωπικὸν καὶ ὑλικὸν αὐτοῦ εἶναι οὕτω διατεθειμένον, ὥστε δύναται εὐκόλως νὰ ὑποδιαιρεθῆ εἰς τέσσαρα τμήματα πρὸς γεφύρωσιν ποταμῶν ἐκ 35—40^μ πλάτους.

Αἱ διλοχίαι τῶν σκαπανέων ὑπόκεινται εἰς τὴν γενικὴν διοίκησιν τῶν σωμάτων τοῦ στρατοῦ, ὧν μέρος ἀποτελοῦσι καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν εἰδικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ὅπλου, αἱ διλοχίαι εἰσὶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν 3 ἐπιθεωρητῶν τῶν σκαπανέων. Οἱ ἐπιθεωρηταὶ οὗτοι, ὧν ἕκαστος ἐπιτηρεῖ καὶ διευθύνει τρεῖς διλοχίας, ἐπιθεωροῦν τὰ στρατεύματα ταῦτα δις τοῦ ἔτους, τὴν ἀνοιξὶν καὶ τὸ φθινόπωρον.

Ἡ Πρωσσία δὲν κέκτηται τὰ ἀνεκτίμητα σχολεῖα τοῦ πολέμου τῆς Ἀλγερίας καὶ τοῦ Καυκάσου, ὡς ἡ Γαλλία. Πρὸ τεσσαρακονταετίας σχεδὸν δὲν ἔκαμε πόλεμον (1). Ἐπομένως τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἀναπληροῦ διὰ συνεχῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων. Οὕτω οἱ σκαπανεῖς ἐπασχολοῦνται εἰς τὴν γεφύρωσιν ποταμῶν πρὸς διάβασιν σωμάτων στρατοῦ, κατασκευάζουσι ὀχυρώματα κτλ. Τὰς ὀχυρώσεις διατηροῦν ἐν ἀρίστῃ καταστάσει. Τὸ ὑλικὸν τοῦ πολέμου διατηρεῖται μετ' ἐπιμελείας, καὶ πάντοτε εἶναι ἕτοιμον διὰ πᾶσαν κίνησιν τοῦ στρατοῦ. Αἱ ἀνάγκαι τῆς ὑπηρεσίας προβλέπονται μὲ πολλὴν ἀκρίβειαν. Ἄλλ' ὁ ὄργανισμὸς τῶν σκαπανέων στερεῖται τῆς ἀπαιτουμένης ἐνότητος καὶ τῆς ἐντελοῦς ἐκπαιδεύσεως.

Αἱ διλοχίαι τῶν σκαπανέων εἰσὶ λίαν ἀπομεμονωμέναι, ἡ δὲ δύναμις αὐτῶν εἶναι σχετικῶς μικρὰ πρὸς πλήρη ἐπασχόλησιν εἰς τὴν πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ὅπλου. Οὕτως, ἀντὶ νὰ ἔχωσιν ὑλικὸν πλῆρες καὶ συγκεντρωμένον ἐπὶ ἐνὸς ἢ δύο ἐκτάσεων ἀσκήσεως, ἔχουσιν ἐννέα ἐκτάσεις διακεκριμένας

(1) Σ. Μ. Ὁ συγγραφεὺς ἔγραψε κατὰ τὸ 1860.

φυσικῶς καὶ πολὺ ἀτελεῖς, ὅπως ἀποφύγῃσι μεγάλας δαπάνας. Ἄν καὶ πολλάκις ἐνοῦνται προσκαιρῶς πολλαὶ διλοχίαι πρὸς ἐκτέλεσιν ἐργασιῶν σπουδαιότερων, στεροῦνται ὅμως τῆς πείρας, ἣτις ἀποκτᾶται ἐκ τῆς ἐκτελέσεως μεγάλων ἐργασιῶν δι' ὑλικῶν πλήρους, διὰ τῆς συγκεντρώσεως μεγάλου ἀριθμοῦ ἀνδρῶν, ἐνθα ἀναπτύσσεται ὡς ἔγγιστα ὁ αὐτὸς ζήλος ἐν τῷ στρατῷ, οἷος ἐν πολέμῳ, καὶ προσέτι διὰ τῆς ἐλευθέρας συζητήσεως ὑπὸ ἀριθμοῦ μεγαλητέρου ἀξιωματικῶν ἐφ' ὧν τῶν ἀντικειμένων τῆς ὑπηρεσίας.

Ἡ μόνιμος συγκέντρωσις ὠρισμένου ἀριθμοῦ διλοχιῶν θέλει ἐπιφέρει τὴν διοργάνωσιν διὰ τοὺς ὑπαξιωματικούς καὶ στρατιώτας καλῶν σχολείων. Αἱ δὲ δαπάναι ἤθελον περιορισθῆ, καὶ θὰ ἠδύναντο οὕτω νὰ διαθέσωσι πλείοτερα ποσὰ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ταύτην, καθ' ὅσον ἐπὶ τῷ αὐτῷ πεδίῳ ἀσκήσεως θέλει μετάσχει μεγαλύτερος ἀριθμὸς ἀτόμων.

(ἔπεται συνέχεια)

Ο ΓΑΛΛΟΠΡΩΣΣΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ.

ΑΡΘΡΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

(συνέχεια) (1)

Ἔργα στρατιωτικὰ κατὰ Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον.

Πορεία τῶν Γερμανῶν κατὰ τῶν Παρισίων καὶ κύκλωσις τῆς πόλεως ταύτης.—Συγκρούσεις μέχρι τῆς 19 Σεπτεμβρίου.

Ἡ τρίτη καὶ τετάρτη γερμανικὴ στρατιὰ, καταλιποῦσαι τὴν Sedan τὴν 5 Σεπτεμβρίου, ἐτράπησαν διὰ διακεκριμένων ὁδῶν τὴν πρὸς Παρισίους· καὶ ἡ μὲν ἠκολούθησε τὴν κοιλάδα

(1) Ἴδὲ προηγούμενον φυλλάδιον.

τῆς Aisne καὶ κατόπιν τὴν τῆς Oise καὶ τῆς Ourcq, ἢ δὲ τὴν κοιλάδα τοῦ Marne (δεξιὰν καὶ ἀριστερὰν ὄχθην) ὡς καὶ τὴν τοῦ Σηκουάνα.

Οὕτω βλέπει τις τὰς στρατιάς ταύτας ἀπὸ Sedan βαινούσας διὰ Rheteil πρὸς Soissons (1), ἐνῶ ταυτοχρόνως δυνάμεις ὑπὸ τὸν μέγαν δούκα τοῦ Μεκλεμβούργου, ἀποσπασθεῖσαι ὀλίγον βορειοδυτικῶς καὶ προσκαλέσασαι τὴν φρουρὰν τῆς Laon, κατέσχον τὴν ἀκρόπολιν ταύτης διὰ συνθήκης τὴν 10 Σεπτεμβρίου (2). Αἱ γερμανικαὶ φάλαγγες, παρελαύνουσαι τὴν Soissons, στρέφονται πρὸς νότον εἰς Villers-Cat-terres, ἐκεῖθεν δὲ μέρος μὲν βραίνει πρὸς τοὺς Παρισίους διὰ Crepy, Nanteuil, Plessis, Dumartin, μέρος δὲ διὰ Crepy, Marceuil, Meaux.

Ἔτεροι φάλαγγες κατέρχονται πρὸς νότον διὰ Rheteil, Reims, Epernay, καὶ ἐκεῖθεν, λαμβάνουσαι τὴν πρὸς δυσμὰς ὁδὸν, διέρχονται διὰ Chateau-Thierry, La Ferté-sous-Jouarre πρὸς Meaux, ἐνῶ ἄλλαι ἀπὸ Sedan πρὸς Vouziers, Châlons· ἐκεῖθεν δὲ, διαβᾶσαι πρὸς τὴν ἀριστερὰν τοῦ Marne ὄχθην, κατέβησαν πρὸς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Σηκουάνα εἰς Nogent-sur-Seine, καὶ τότε μὲν ἐβάδισε διὰ τῆς Montereau πρὸς Melun, τὸ δὲ διὰ Nangis, Comte-Rovert.

Οὕτω τὴν 16. Σεπτεμβρίου αἱ γερμανικαὶ δυνάμεις εὐρέθησαν εἰς Meaux καὶ Melun, ἀφοῦ τὴν μὲν 13. Σεπτεμβρίου ἔλαβε χώραν ἀγῶν παρὰ τὴν Montereau μεταξὺ οὐλάνων καὶ ἐλευθέρων σκοπευτῶν, τὴν δὲ 14. Σεπτεμβρίου ἕτερος μεταξὺ Melun καὶ Comte-Rovert· ἐπίσης μικραὶ τινες συγκρούσεις ἔλαβον χώραν καὶ ἀλλαχοῦ.

(1) Τὰ περὶ πολιορκίας καὶ παραδόσεως τῆς Soissons ἰδὲ εἰς τὸ τρίτον ἡμῶν ἄρθρον.

(2) Ἰδὲ τὰ κατέκαστα περὶ Laon εἰς τὸ τρίτον ἡμῶν ἄρθρον.

Ἐν τούτοις ἀπὸ τῆς 15. Σεπτεμβρίου ὁ Trochy διέταξεν, ὅπως ἐρεξῆς οὐδεὶς ἐξέρχεται τῶν Παρισίων ἀνευ εἰδικῆς ἀδείας· παρήγγειλε δὲ ταυτοχρόνως τὴν ἐξοδὸν ἀρκούντως πολυαριθμῶν σωμάτων, ὅπως ἀπαντήσωσι τὸν ἐχθρὸν καὶ διαφιλονεικήσωσιν αὐτῷ τὴν πρόοδον· ἐνετείλατο πρὸς τούτοις τὴν εἰς τὸν ἀέρα ἀνατίναξιν τῶν γεφυρῶν, ὅπερ ὅμως ἀπλῆν μόνον χρονοτριβὴν ἐπροξένησε καὶ οὐδὲν ἕτερον εἰς τὴν τῶν Γερμανῶν πορείαν. Πραγματικῶς τὴν 16. Σεπτεμβρίου σώματα γερμανικὰ ἔφθασαν εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων μεταξὺ Creteil καὶ Neuilly, τὸ δ' ἵπικὸν αὐτῶν, περὶ τὰς 38,000, κατέκλυσε ὅλην τὴν περὶ τοὺς Παρισίους πεδιάδα.

Τὴν 17. Σεπτεμβρίου ἡ μεραρχία τοῦ Exée (13ου σώματος) ἐξῆλθε τῶν γραμμῶν αὐτῆς ἔμπροσθεν τῶν Vincennes (Βιγγένας) πρὸς κατόπτεισιν ἐχθρικῶν φαλάγγων, ὀφθεισῶν πρὸς Choisy-le-Roi. Ὁ στρατηγὸς Vinoy συνάδευσε τὴν ἐπιχείρησιν ἐπῆλθε δὲ συμπλοκὴ παρὰ τὴν Creteil.

Οἱ συμπλακέντες Γερμανοὶ ἀπετέλουν τὴν ὀπισθοφυλακὴν (3—4,000) σώματος διευθυνομένου ἀπὸ Choisy-le-Roi πρὸς τὰς Βερσαλλίας, παρακάμπτοντες τὰς θέσεις τοῦ Châtillon καὶ Clamart, ὅπερ ἀπὸ τῆς προτεραίας (16. Σεπτεμβρίου) ἐβελαιώθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ducrot, ἐνεργήσαντος κατόπτεισιν ἵπικὴν, ἐνῶ κατεῖχε τὰς ἄνω μνημονευθείσας θέσεις διὰ τῶν σάρων μεραρχιῶν πεζικοῦ, ἀνεπτυγμένων ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τῆς Villejuif μέχρι τῶν τῆς Meudon.

Τὴν 18. Σεπτεμβρίου ἔλαβε χώραν ἄλλος ἀγὼν παρὰ τὴν Clamart. Πρὸς τὴν 5. ὥραν εἰς τὸ βῆθος τῆς πεδιάδος τοῦ Clamart παρετάχθησαν σώματά τινα γαλλικὰ, προσβαλόντα τὰ δάση, ἐνθα ὑπωπτεύοντο τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐχθροῦ· ἀλλ' οἱ Γάλλοι ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι πρὸς Châtillon, οὗτινος ἡ περιβολὴ κατελήφθη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Εἰς τὸν ἀγῶνα

τουτον υπερήσπισεν ουχί ὀλίγον τοὺς Γάλλους τὸ πυροβολικὸν τοῦ φρουρίου Ivry.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔλαβον χώραν καὶ ἑτεραὶ μικραὶ συμπλοκαὶ πρὸς Meudon καὶ Bicêtre.

Τέλος τὴν 19. Σεπτεμβρίου συνήπτετο ἀληθῆς μάχη κατὰ τὰ ὑψώματα τῆς Villejuif, αἴτινα, μὴ ἐγκαίρως ὀχυρωθέντα, ἐζήτησαν νὰ κρατήσωσιν οἱ Γάλλοι, ὡς λίαν ἐπικινδύνου οὐσης τῆς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κατοχῆς αὐτῶν. Κατὰ ταύτην ἡττηθέντων τῶν Γάλλων καὶ ἀναγκασθέντων ἐν μέρει μὲν εἰς πλήρη ὑποχώρησιν, ἐν μέρει δὲ καὶ εἰς ἄτακτον φυγὴν, συνεπληρώθη ἡ κύκλωσις τῶν Παρισίων. Τὰ τῆς μάχης ταύτης ἰδεῖν πῶς ἔλαβον χώραν κατὰ γερμανικὴν διήγησιν.

«Τῆ 18. τὸ δεύτερον σῶμα τοῦ βαυαρικοῦ στρατοῦ προσετέθη νὰ ἐνωθῆ μετὰ τοῦ πρίγκηπος διαδόχου ὅσον ἐντὴν τάχῳ. Τῆ πρώτῃ τῆς ἐπαύριον τὸ σῶμα, ὄρμηθὲν ἐκ Θινίς, ἐξηκολούθησεν ἀδιαλείπτως τὴν πορείαν τοῦ ἀνα μέσον ἐγκαταλειμμένων κωμῶν, κατρηιπωμένων ναῶν καὶ πολυαριθμῶν οἰκιῶν πυρπολημένων· τῆ δὲ 11 1/2 ὥρᾳ ὁ προϊστάμενος τῶν προφυλάκων λοχαγὸς Σλέγγελ ἔδωκε σημείον ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐφαίνετο πρὸς βορρᾶν τοῦ Χάυ. Κατασκοπήσας παραχρῆμα ὁ στρατηγὸς Χάρτμαν εὗρεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἔστατο παρὰ τὸ Βιλεγιέφ, ὅπως ἐκείθεν διαμφισθητῆσθαι ἡμῖν τὴν διάβασιν τοῦ Σηκουάνα. Πλησίον τοῦ Χάυ ὁ ἐχθρὸς περιέρισθη εἰς τινας τουφεκισμοὺς καὶ κατέλιπεν ἀκολούθως τὸ φρούριον, ὅπερ, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, παρείχεν αὐτῷ θέσιν ἐξαίρετον. Περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ. ὁ στρατηγὸς Βάθερ μετὰ τῆς τρίτης μεραρχίας ἀπήντησε πρὸ τοῦ Βιλεγιέφ δύο περίπου μεραρχίας γαλλικὰς. Ὁ Βάθερ ἐπέπεσε μετὰ μεγίστης ὀρμῆς· ἀλλ' οἱ Γάλλοι, μεθ' ὅλον τὸ σφοδρὸν πῦρ, δὲν ὑπεχώρησαν οὐδὲ σπιθαμὴν, κατώρθωσαν μάχιστα νὰ ἀναγκάσωσιν εἰς ὑποχώρησιν τὸ κέντρον τῆς τρίτης μεραρχίας καὶ νὰ προελάσωσι διὰ μέσου αὐτοῦ μετ' ἀπροσδοκίτου πυρὸς μυδροβόλων, ὥστε ἀπέκρουσαν τὴν ἀριστερὰν τῶν Βαυαρῶν πτέρυγα πρὸς τὸν Σηκουάνα. Ὁ τὴν δεξιὰν πτέρυγα ὀδηγῶν στρατηγὸς Χάρτμαν ἐζήτησε μὲν νὰ υπερπετερυγίσῃ τὴν θέσιν τῶν Γάλλων, ἀλλ' ἀπέστη τοῦ σκοποῦ μαθὼν τὴν ὀπισθοχώρησιν τῆς τρίτης βαυαρικῆς μεραρχίας,

χίας, ἣν ἐδέησε νὰ ὑποστηρίξῃ διὰ τῆς τετάρτης. Κινήσας δεξιῶς τὸ μέτωπον καὶ ἐπιχειρήσας αἰσίαν ἐπίθεσιν, ἐχώρησεν ἐπὶ τὰ πρόσω μετὰ τῆς μεραρχίας του καὶ ἀπέκοψε τὴν κατὰ τῆς ἀριστερᾶς βαυαρικῆς πτέρυγος μαχομένην γαλλικὴν μεραρχίαν, καθ' ἣν περίπτωσιν περιήλθον εἰς χεῖρας ἡμῶν περὶ τοὺς 700 αἰχμαλώτους. Οἱ Γάλλοι, μὴ ὄντες παρεσκευασμένοι εἰς τοιαύτην ἐπίθεσιν, προσβληθέντες δὲ καὶ ἐκ τῶν νώτων ὑπὸ τῶν πρὸς τὸ νοτιοανατολικὸν τοῦ Βιλεγιέφ βαυαρικῶν κανονοστοιχιῶν, ἐστράφησαν δρομαίως ὄπισθεν τῆς κόμης, τῆς κειμένης πέραν τοῦ Σηκουάνα. Διὰ τῆς κινήσεως τοῦ μετώπου ὁ στρατηγὸς Βάθερ κατέστησε τῷ ἐχθρῷ δυσχεροτάτην τὴν τοῦ Σηκουάνα διάβασιν, διαλύσας τὴν ἡμίσειαν τῆς ἀριστερᾶς αὐτοῦ πτέρυγος καὶ στήσας ἐπὶ τῆς ὄχθης τὴν πρὸς βοήθειαν δραμοῦσαν ἡμίσειαν κανονοστοιχίαν. Κατὰ δυστυχίαν οἱ Γάλλοι εἶχον προχωρήσει ἐπὶ πολὺ, ὥστε μόλις ἐβλάβησαν αἱ τελευταῖαι φάλαγγες ἐμποδοσθεῖσαι ἀπὸ τοῦ ἀνατινάζει εἰς τὸν ἀέρα τὰς δύο γεφύρας. Αἱ εὐρεθείσαι ὑπὸ τὰς γεφύρας ὑπόνομοι κατεστράφησαν, τὸ δεύτερον δὲ βαυαρικὸν σῶμα διέθῃ ἐπ' αὐτῶν καταδιώκων τοὺς Γάλλους. Ἐν περίπτῳ μιλίον μακρὰν ἀπὸ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ οἱ Γάλλοι, ἐνισχυθέντες τότε ὑπὸ μιᾶς μεραρχίας τοῦ σώματος τοῦ Βινοῦ καὶ στηριζόμενοι εἰς τι ἀρίτως ἀνεγερμένον προτείχισμα, ἐστράφησαν κατὰ τῶν Βαυαρῶν· κατεπυροβόλουν τὰς γραμμάς τῆς μάχης ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Σῶ, ἀλλὰ ματαίως, ἐπειδὴ αἱ σφαῖραι δὲν ἐπιπτον μακρὰν. Ἐνταῦθα ἡ μάχη ἀπέθη ζωνρά· τρεῖς προσεπάθησαν οἱ Βαυαροὶ νὰ κυριεύσωσιν ἐξ ἐφύδου τὰ χαραινῶματα, ἀλλ' ἐκάστοτε ἀπεκρούσθησαν μετὰ φθορᾶς, ἕως οὗ τῆ 4 1/2 ὥρᾳ προήλασε τὸ πέμπτον σῶμα τοῦ πρῶσσικοῦ στρατοῦ, πλησίον δὲ τοῦ Φοντεναὶ ὁ στρατηγὸς Ρεϊνχάρθεν ἐπέπεσε ἀμέσως κατὰ τῆς ἀριστερᾶς τῶν Γάλλων πλευρᾶς. Μετὰ ζωνρῶν ἀγῶνα ὁ στρατηγὸς Βινοῦ ἀπεκρούσθη μετὰ τῶν μεραρχιῶν του πρὸς τὸ φρούριον Μοντροῦξ, ὅπου ἐκ νέου προσεπάθησε νὰ ἀντιστῇ πρὸς ἡμᾶς· ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ ἐξήντηλει τὰς δυνάμεις του. Ὁ στρατηγὸς Χόφμαν, προχωρήσας μετὰ τῆς προφυλακῆς τοῦ ἔκτου σώματος τοῦ πρῶσσικοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ ἡμικαύστου δάσους τοῦ Κλαμάρ, ἐπετέθη εἰς τὰ νῶτα τῶν Γάλλων τούτων, οἵτινες καὶ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων διωκόμενοι, ἔφυγον ὄπισθεν τῶν ὀχυρωμάτων. Ὁ πρίγκηψ διάδοχος μετὰ τοῦ ἔκτου σώματος ἐνεφανίσθη ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης τῆ 7. τῆς ἑσπέρας. Ἐπεσον καὶ ἐτραυματίσθη-

σαν περί τούς 700 πλείστας ζημίας ἔπαθε τὸ δεύτερον σῶμα τῶν Βαυαρῶν. Ἐν τοῖς ὑπὸ τῶν Βαυαρῶν ἀλωθεῖσι προτειχίσμασιν εὐρέθησαν 7 πυροβόλα ἐξ ὧν τὰ δύο ἄχρηστα· ἠχμαλωτεύσαμεν δὲ ὑπὲρ τούτους χιλίους, ὧν οἱ πλείστοι ἦσαν ἐθελονταί. (ἐκ τῆς Κ λ ε ι ο ὤς)

Τὰ πρὸ τῶν Παρισίων ἀπὸ τῆς κυκλώσεως αὐτῶν μέχρι παραδόσεως τοῦ Metz, ἤτοι ἀπὸ τῆς 19 Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους τοῦ ὀκτωβρίου.

Τὴν μὲν 20 ἴθριου ἔλαθε χώραν ἀγῶν μεταξὺ 2,000 περίπου Γάλλων καὶ δυνάμεως ἐχθρικής πολυπληθεστέρως ἐπὶ τοῦ ὄροπέδιου τοῦ Long jumeau μεταξὺ Dourdan καὶ τῆς γραμμῆς τῆς Orsay, οὗ τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ὑπὲρ τῶν Γάλλων, καίτοι ἀνευ σημασίας τινός.

Τὴν 21. Σεπτεμβρίου οἱ Πρώσοι κατέλαβον τὸ Saint-Cloud. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ κατὰ τὴν 19. Σεπτεμβρίου κυρίευσις τῶν ὑψωμάτων τῆς Villejuif ἔστενοχώρει τὴν νοτιαίαν ἀμυντικὴν τῶν Παρισίων γραμμὴν, οἱ Παρισινοὶ ἐπεχείρησαν τὴν ἀνάκτησιν αὐτῶν, ὅπερ καὶ κατορθώθη τὴν 23 Σεπτεμβρίου. Τῶντι τὴν ἡμέραν ταύτην ἀπὸ πρωίας ἐλάμβανε χώραν οὐχί σμικρὸς ἀγῶν, καταλήξας ὑπὲρ τῶν Γάλλων. Καὶ ὁ μὲν στρατηγὸς Mandhuy ἐκυρίευσε τὰ ὑψώματα τοῦ Villejuif, ἅτινα ἔκτοτε ἔμειναν ἐφ' ὅλην τὴν πολιορκίαν εἰς χεῖρας τῶν Γάλλων ἰσχυρῶς ὀχυρωθέντα, ἐνῶ ὁ ὑποναύαρχος Saisset ἐβάδισεν εἰς ἀντιπερισπασμὸν κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ χωρίου Bourget καὶ ἐξεδίωξε τοὺς Πρώσους ἀπὸ Draney, ὁ δὲ στρατηγὸς Belenon ἐξεδίωκε ταυτοχρόνως αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ χωρίου Pierrefite.

Τὴν 29. Σεπτεμβρίου ἔλαθε χώραν νέος ἀγῶν πρὸς τοὺς Παρισίους. Οἱ Πρώσοι ἠθέλησαν νὰ καταλάβωσι περιβολὴν τινὰ στέφουσαν τὰ ὕψη Sevres-Bellevue, ὑπερασπιζομένην ὑπὸ μικρᾶς γαλλικῆς δυνάμεως καὶ ἀτελεῖ εἰσέτι οὕσαν ἀπέτυχον ὅμως, διότι ἀπὸ πρωίας ἐπιδραμῶν ὁ στρατηγὸς Du

crot μὲ δύο μεραρχίας διήλθε τὴν γέφυραν τῆς Sévres, διαίρεσας δὲ δίχα τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, τὸ μὲν αὐτῶν ὤθησεν εἰς συνδρομὴν τῶν φρουρούντων τὴν περιβολὴν, τὸ δ' ἐπεμφε περὶ τὸν παράδεισον τοῦ S' Cloud, ὅπως καταλάβωσι τὰ νῶτα τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ ἐγκαιρος ἐνέργεια τοῦ Ducrot καὶ ἡ μεσολάβησις τῶν τηλεβόλων τοῦ Mont-Valérien ἐματαίωσαν τὴν ἐπιχείρησιν τῶν Πρώσων.

Ἄλλ' ἡ ἐπιτυχία αὐτῆ τῶν Γάλλων ἐτιμωρήθη, διότι ἐνθαρρυνθέντες ὑπὸ ταύτης προσέβαλον τὴν 30 Σεπτεμβρίου τὸ βον πρωσσικὸν σῶμα κατὰ τὰς θέσεις L' Hay, Chevilly, Thiais μετὰ πολλῶν δυνάμεων, ἐνῶ ἀρ' ἑτέρου τρία τάγματα ἐπετίθεντο κατὰ τοῦ 5ου σώματος, ἑτέρα δὲ ταξιαρχία ἐνήργει ἐπίδειξιν τινὰ κατὰ τοῦ 11ου πρωσσικοῦ σώματος. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν προσβολῶν τούτων ἐκτὸς τῆς ἡττῆς ἦσαν 200 Γάλλοι αἰχμαλωτοὶ καὶ 1,200 πληγωμένοι καὶ φονευμένοι, ἐν οἷς καὶ ὁ στρατηγὸς Guilhem.

Τοιαῦται συντόμως αἱ παρὰ τοὺς Παρισίους στρατιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα, κατὰ τὰ τέλη τοῦ ὁποίου αἱ ἐνώπιον τῶν Παρισίων γερμανικαὶ δυνάμεις διατελοῦσιν ὡδὲ πως. Πρὸς νότον καὶ νοτιοδυτικῶς τῶν Παρισίων ὑπὸ τὸν Βασιλικὸν πρίγκιπα τὸ 5ον, 6ον καὶ 11ον Πρωσσικὰ σώματα, τὸ 1ον καὶ 2ον Βαυαρικόν, οἱ Βυρτεμβέργιοι καὶ τέσσαρες μεραρχίαι ἵππικοῦ. Ἐν ὄλῳ 200,000. Πρὸς βορρᾶν καὶ ἀνατολὰς ὑπὸ τὸν πρίγκιπα τῆς Σαξωνίας ἡ πρωσσικὴ Βασιλικὴ φρουρὰ, τὸ 4ον καὶ 12ον πρωσσικὸν σῶμα καὶ δύο μεραρχίαι ἵππικοῦ, ἐν ὄλῳ 100,000 ἀνδρῶν.

Καὶ τοιαῦται μὲν εἶναι αἱ περὶ τοὺς Παρισίους στρατιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις, καὶ αἱ δυσκολίαι, ἃς παρουσιάζει ἡ ἐκπόρθησις αὐτῶν· σημειωτέον ὅμως, ὅτι οἱ Γερμανοὶ τότε καλῶς περιέκλεισαν τὴν μεγαλόπολιν ταύτην, ὥστε ἀπεξένωσαν αὐτὴν

πάσης εξωτερικῆς συγκοινωνίας, ἡ δὲ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς λοιπῆς Γαλλίας συνεννόησις, μὴ δυναμένη νὰ ὑπάρξῃ διὰ τῶν συνήθων μέσων, ἐνεπιστεύθη εἰς νέον ὄλως σύστημα, τὸ τῶν περιστερῶν, τῶν ἀεροδρομῶν, ὧν τὴν περιγραφὴν καὶ τὰ διάφορα ταξίδια πολὺ συνιστῶμεν εἰς τὴν ἀναγνώσιν τῶν φίλων τοῦ νεωτερισμοῦ, τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς καρτερίας, καθόσον ἡ ἀεροδρομία ἀνεπτύχθη ἤδη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μετὰ πραγματικοῦ τρόμου καὶ ἐκπλήξεως ἀναγινώσκει τις ὄχι μόνον περὶ τῆς ἀπλῆς τόλμης τῶν ἐν αὐτοῖς ἀφιερουμένων ταχυδρομῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ πολεμικῶν ἀψιμαχιῶν μεταξὺ ἀεροδρομῶν γερμανικῶν καὶ γαλλικῶν, ἐπιζητουμένων ἀλλήλους καὶ ἀμοιβαίως πυροβολουμένων, πρὸς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τουφεκίζομένων καὶ διὰ τοῦ πυροβόλου κατακορύφως ἐστημένου προσβαλλομένων. Ταῦτα ἐνδεικνύουσιν, ὅτι ἐντὸς οὐχὶ μακροῦ χρόνου ὁ πόλεμος, ὁ μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης περιοριζόμενος, θέλει μετατεθῆ καὶ εἰς τὸν ἀέρα, ἀφ' οὗ ἐπὶ τῆς γῆς θέλουσι καταπίπτει οἱ νεκροὶ καὶ πληγωμένοι, ὡς μέχρι τοῦδε κατεκλίνοντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ κατεβυθίζοντο εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης.

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὰ κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα περὶ τοὺς Παρισίους διαπραχθέντα. Ἐνῶ οἱ Γερμανοὶ ἀποκλείουσι τοὺς Παρισίους καὶ ἐλπίζουσι νὰ κυριεύσωσι τὴν μεγαλόπολιν διὰ τῆς πείνης, δὲν παραμελοῦσι ταυτοχρόνως καὶ τὰ ἔργα, τὰ δυνάμενα νὰ συντελέσωσι πρὸς τὸν βομβαρδισμόν αὐτῆς. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι δι' ἔλλειψιν ἀρκούντος πολιорκητικοῦ πυροβολικοῦ δὲν δύνανται πρὸς καιρὸν οὐδὲν νὰ πράξωσι, καταγίνονται ὅμως εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν πολιорκητικῶν πυροβόλων, τῶν συντελεσάντων εἰς τὴν ἐκπολιόρκτησιν τοῦ Στρασβούργου, καὶ ἄλλων ἐκ διαφόρων τῆς Γερμανίας μερῶν, ἐπισκευάζοντες τὸν ἀπὸ Kehl διὰ τοῦ

Στρασβούργου πρὸς Παρισίους σιδηρόδρομον διὰ τὸ ταχὺ καὶ ἀσφαλές τῆς μεταφορᾶς· μέχρι δὲ τοῦ τέλους τῆς πρώτης δεκαημερίας τοῦ Ὀκτωβρίου προέβησαν εἰς τὴν κατασκευὴν πολλῶν κανονοστασιῶν ἐπὶ διαφόρων ὑψωμάτων, ἀφ' ὧν χρώμενοι τὰ τοῦ νέου αὐτῶν συστήματος πυροβόλα ἐλπίζουσι νὰ δυνηθῶσι νὰ μεταβιβάσωσι τὸ πῦρ αὐτῶν μέχρις ἐντὸς τῶν Παρισίων, καθόσον, γενομένου ὑπολογισμοῦ, συνάγεται ὅτι ἐκ τῶν κανονοστασιῶν τῶν ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων μεταξὺ Sèvres, St Cloud καὶ Bougival δύνανται ν' ἀπειληθῶσι τὰ Ἡλίσια πεδία, ἡ μεγάλη λεωφόρος (l'avenue) τῆς αὐτοκρατείας, καὶ ἡ γαιτενία τοῦ Haassmann. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Chatillon ἢ τοῦ δάτους τοῦ Clamart δύνανται ν' ἀπειληθῶσι τὸ παλάτιον τῆς Βιομηχανίας, τὸ Βουλευτήριον, τὸ Πάνθιον, τὸ ὄριον (la barrière) τῆς Ἰταλίας. Ἀπὸ δὲ τῆς Bellevue ἀπειλεῖται τὸ ὄριον τῆς Boule, ἡ πλατεῖα τῆς Ὁμονοίας, τὸ Ναμισματοκοπεῖον, τὸ Λουξεμβούργον καὶ τὸ Gentilly. Ἀπὸ δὲ τοῦ Argenteuil καὶ τοῦ Moulin de la Tour δόβουζια δύνανται ν' ἀποσταλῶσι μέχρι τοῦ θριαμβευτικοῦ τόξου τοῦ ἀστέρου, τῆς Termes, τῆς Batignolles. Βεβαίως, ἐὰν οἱ ὑπολογισμοὶ οὗτοι ᾖναι ἀκριβεῖς, καὶ ἐὰν οἱ Παρισίνοὶ δὲν δυνήτωσι ν' ἀντιτάξωσιν αὐτοῖς ἀξιομαχὸν πυροβολικόν, τὸ γερμανικόν πῦρ θέλει ἐργασθῆ ἀρκούντως ἐντὸς τῆς πόλεως, καίπερ πλείστου χώρου Παρισιοῦ μένοντος ἀνενοχλήτου (1).

Καὶ ὅμως ἄχρι τῆς ὥρας οὐδὲ ἐν κανόνιον ἐτοποθετήθη ἐπὶ τῶν ἀνεγειρομένων προμαχῶνων τῶν Γερμανῶν, οὐδ' ἐρ-

(1) Τὰ κατόπιν ἀπέδειξαν, ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ τῶν Γερμανῶν ὑπῆρξαν ἀκριβεῖς, καὶ ὅτι οὐδὲν ὀχυρωτικόν σύστημα δύναται νὰ ἀσφαλίσῃ χώρον τινὰ ἀπέναντι τῆς προόδου τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, τῶν τοσοῦτον προαγουσῶν τὰ ὑλικά τοῦ πολέμου μέσα.

ρίφθη μία κὰν βόμβα, καίπερ ἀπὸ τεσσάρων ἐβδομάδων τῆς πόλεως πολιορκουμένης. Αὐτοὶ δὲ οἱ Γερμανοὶ ἀναγκωρίζουσιν ὅτι ἡ ἄμυνα ὁσημέραι καθίσταται μᾶλλον τελεσφόρος, ἐπεκτεινομένων τῶν ὀχυρωμάτων καὶ ἰσχυροτέρων ὁσημέραι καθισταμένων. Τῶντι ὁ Trochy ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ πρὸς νότον τῶν Παρισίων, ἔνθα τὰ ἐξ ἀρχῆς ἀσθενέστερα τῶν λοιπῶν φρούρια Vauves καὶ Montrouges ἦτο ἀνάγκη νὰ προστακτῆσῃ καὶ ἰσχύ. Μεταξὺ Vauves καὶ Chatillon ἠγέρθη νέον ὀχύρωμα, καὶ εἰς τοιοῦτον μετεβλήθη μέγα τι περίφραγμα ἐκεῖ πλησίον κείμενον. Ὁ ἐνώπιον δὲ τοῦ μεγάλου φρουρίου Bicêtre προμαχῶν τοῦ Villejuif τελειοποιηθεὶς δεσπόζει τὰς ἐμπρὸς κοιλάδας, ἀποστέλλων τὰς σφαίρας του μέχρι Sceaux. Οὕτω ἀπὸ Vauves μέχρι Bicêtre ἐγένετο νέα σειρά ὀχυρωμάτων γαλλικῶν ἐκτεινομένη μέχρι τοῦ Σηκουάνα.

Ἄλλ' ἐὰν ἀναγράφονται ἐνταῦθα λεπτομέρειαι τίνες τοιοῦτου εἶδους ἀνακοινωθεῖσαι, σημειωτέον ὅτι καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς διευθύνσεις ἡ ταπικὴ ἄμυνα ἐπηυξάνετο καὶ ἐπεκτείνετο πρὸς τὰ ἔξω, ἀνεγειρομένων νέων ὀχυρωμάτων, ὅπου οἱ πολιορκούμενοι κατορθοῦν νὰ ἐγκλιθῶσιν διαρκῶς ἀπομακρύνοντες τοὺς πολιορκητὰς διὰ τοῦ μέσου τούτου ὅσον πλεῖον ἀπὸ τοῦ κέντρου.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ὁ μὲν βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, ὅπως εὐρίσκηται πλησιέστερον τῶν πέριξ τῶν Παρισίων στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων μετέφερε τὴν 7 Ὀκτωβρίου τὸ στραταρχεῖον αὐτοῦ ἀπὸ Ferrières, ὅπου εὐρίσκετο, εἰς Βερσαλλίας, ὁ δὲ Gambetta τὴν 8 Ὀκτωβρίου ἐξήρχετο τῶν Παρισίων ἐπὶ ἀεροδρόμονος καὶ κατέπιπεν εἰς Amiens, ὅθεν ἀμέσως διευθύνετο εἰς Tours, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐκεῖ τοπικῆς Κυβερνήσεως καὶ συστηματοποίησιν τὴν γενικὴν τῆς Γαλλίας ἄμυναν.

Ἄλλ' οἱ Παρισινοὶ δὲν ἀφήκαν τοὺς πολιορκητὰς ἀνενοχλήτους· διὸ τὴν 7 Ὀκτωβρίου ἀγγέλλεται ἐξοδος τοῦ στρατηγοῦ Ducrot κατὰ τὰ μεταξὺ τοῦ Mont-Valérien καὶ St Cloud, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦτο ἡ ἐκείθεν ἀπομάκρυνσις τῶν Πρώσων, τὴν δὲ 10. Ὀκτωβρίου ἐπήρχετο συμπλοκὴ πρὸς τὸ μέρος τῶν περιβολῶν Boissieres, Montrail καὶ Noisy, τὴν δὲ 11. Ὀκτωβρίου κατόπτευσις τις ἀσήμαντος· ἀλλὰ τὴν 13. Ὀκτωβρίου ἐγένετο ἐξοδος λίαν σπουδαία, ἣν τὰ πρωσιὰ φύλλα ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐπέμενον ἀρνούμενα, καὶ περ τοῦ ὀριστικοῦ ἀποτελέσματος ὑπὸ τὸ ζήτημα κατοχῆς θέσεων διατελέσαντος ἀρνητικοῦ ὡς πρὸς τοὺς Γάλλους, ἀπεκρύπτετο ὅμως, φαίνεται, διὰ τὸ θάρρος, ὅπερ ἡ παρισινὴ φρουρὰ ἐπέδειξε καὶ διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν παθόντων Γερμανῶν, διότι ἐκ μὲν τῶν Γάλλων αἱ ἀπώλειαι ὑπῆρξαν ἐλάχισται, ἐκ δὲ τῶν ἀντιπάλων πλέον τῶν 1200 εἰς πληγωμένους καὶ φονευμένους, δι' οὓς καὶ ἠτήθη καὶ παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ Trochy πεντάωρος ἀνακωχὴ τὴν ἐπαύριον κατὰ τὰ μέρη ταῦτα. Πρόκειται περὶ τῆς ἐπιθετικῆς κατοπτέυσεως, ἣν διέταξεν ὁ Trochy πρὸς νότον τῶν Παρισίων, ὅπως βεβαιωθῇ ἂν οἱ Πρώσοι πραγματικῶς ἐπεσώρευσαν πρὸς τὰ μέρη ταῦτα δυνάμεις μεγάλας ἐπὶ σκοπῷ ἀνιστάσεως καὶ ἐπιθέσεως κατὰ γαλλικῶν σωμάτων, δυναμένων νὰ ἔλθωσιν ἀπὸ Αὐρηλίας (Orléans), ὅπου ἠτοιμάζετο ὁ Γαλλικὸς στρατὸς τοῦ Λείγηνος, τέκνον τῆς νέας Γαλλίας, ἐφ' οὗ ἐπιπτον τὰ βλέμματα ἀπάντων τῶν Γάλλων. Ἴδου ἡ περὶ αὐτῆς ἐπίτημος γαλλικὴ ἔκθεσις.

« Ἐπαρχουσῶν πληροφοριῶν ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ἐνεργοῦνται σπουδαῖαι κινήσεις ἔχθρικαί, ὁ ἀρχηγὸς ἀπερῆσεν ὅπως ἐνεργηθῇ τὴν πρωτὰν ταύτην (13 Ὀκτωβ.) κατόπτευσις ὑπὸ τῆς μεραρχίας Blanchard τοῦ 13 σώματος, ἐκτεινομένη ἀπὸ τῶν θέσεων τοῦ Issy δεξιὰ μέχρι ἐκείνων τοῦ Cachay ἀριστερά.

» Ο στρατηγός Blanchard διέθεσε τὰ στρατεύματά του εἰς τρεῖς φάλαγγας ἢ τοῦ δεξιοῦ ὤφειλε νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Clamart, ἢ τοῦ κέντρου πρὸς τὸ Chatillon, ἢ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ πρὸς τὸ Bagneux. Αἱ κινήσεις αὗται, ὑποστηριζόμεναι διὰ τοῦ διαρκοῦς πυρὸς τῶν φρουρίων τοῦ Montrouge, τοῦ Vauves καὶ Issy, ἐξετελέσθησαν μετὰ πολλῆς τάξεως καὶ ζωῆ τῆτος.

» Ο κυβερνήτης ἐπέμψε τὸν στρατηγὸν Schmits, γενικὸν ἐπιτελάρχην, κατὰ τὸ δεξιὸν τῶν θέσεων, ὅπως παρακολουθήσῃ τὸ σύνολον τῶν κινήσεων. Ο στρατηγός Vinoy, ἀρχηγὸς τοῦ 13ου σώματος, διέθεσε τὰς ἐφεδρείας αὐτοῦ ὀπισθεν τοῦ φρουρίου τοῦ Montrouge. Τὸ χωρίον Bagueux ἠλώθη ὑπὸ τῶν κινητῶν ἐθνοφυλάκων τοῦ de la Côte-d'Or, ὧν ἡ διαγωγή, ἥδη δις ἐπαινθεῖσα, ὑπῆρξε λαμπρά· ὁ διοικητὴς αὐτῶν Dampierre ἔπτεσεν ἐνδύξως ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ σώματος αὐτοῦ.

» Οἱ ναῦται τοῦ φρουρίου Montrouge, ἔλαβον μέρος, ἀποτελέσαντες τὴν ἐφεδρείαν, μετ' ἀξιοσημειώτου εὐσταθείας κατὰ τὴν ὑποχώρησιν τῆς ἀριστερᾶς. Ἐν τῷ κέντρῳ τὰ γαλλικὰ στρατεύματα, βαδίζοντα μεταξὺ τῶν οἰκιῶν τοῦ Chatillon, ἤλωσαν, σχεδὸν ἄνευ ζημιῶν, δύο ὁδοφράγματα καὶ ἐπροχώρησαν μέχρι τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐνούσης τὸ Chatillon μετὰ τοῦ Clamart.

» Μεταξὺ τῶν δύο τούτων σημείων ἀνεπτύχθησαν δύο τάγματα, προβαίνοντα ὑπὸ τὸ ἐχθρικὸν πῦρ, μέχρι τῶν ἀμπελώνων, οἵτινες φθάνουσι μέχρι τοῦ λιθοτομείου. Ἐκεῖθεν ἀντήλλαξαν τὸ πῦρ μετὰ τοὺς ἐχθρικοὺς ἀκροβολιστὰς, εὗρισκομένους ὀπισθεν στηθαίου τινός ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄροπέδιου τοῦ Chatillon.

» Δύο πρωσσικαὶ κανονοστοιχίαι ἀπεκαλύφθησαν ταχέως ἢ μὲν παρὰ τὸν ἀγγλικὸν πύργον (la Tour à l'Anglais), ἢ δὲ πρὸς τὸ Chatillon. Τὸ πῦρ αὐτῶν ἐσβέσθη διαδοχικῶς ὑπὸ τῶν πυροβόλων τοῦ Vauves καὶ Issy. Τὴν στιγμήν ταύτην τὰ πρωσσικὰ πλήθη ἐφάνθησαν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τοῦ ὄροπέδου, ἀποκαλυπτόμενα οὕτως εἰς τὸ πῦρ τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῶν φρουρίων.

» Ἀφοῦ ἐπέτυχεν ὁ σκοπὸς τῆς κατοπεύσεως, παρηγγέθη ἡ ὑποχώρησις, ἣτις ἐξετελέσθη κάλλιστα ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ Blanchard, οὗτινος αἱ καλαὶ διατάξεις ἠσφάλισαν τὴν ἐπιτυχίαν τῆς κατοπεύσεως ταύτης πρὸς τὸ μέρος τοῦ Clamart. Οἱ Γάλλοι κατέλαβον τὸ ὄχυρον τοῦ Moulin de-Pierre, ὃ δὲ τουφεκισμὸς ἀντηλλάγη εἰς τὸ

σημεῖον τοῦτο, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁ ἐχθρὸς δὲν ἐδυνήθη νὰ τοὺς ἀπωθήσῃ.

» Αἱ ζημίαι κ.τ.λ »

Ἐκ τῆς ἐπιστήμου ταύτης ἐκθέσεως τοῦ στρατηγοῦ Chmits καὶ Trochy συναγεται καθαρῶς ὅτι ἡ ἐπιτυχία τῆς κατοπεύσεως ἤθελεν ἔχει καὶ ἄλλας θετικὰς συνεπείας ὑπὲρ τῶν Γάλλων, ἂν μὴ ἡ ἀριστερὰ αὐτῶν πτέρυξ ἠναγκάζετο ὑπὸ ἰσχυρῶν δυνάμεων γερμανικῶν νὰ καταλίπη ταχύτερον τὸ χωρίον Bagneux, εἰς ὃ εἰσέδυσαν οἱ Γάλλοι. Τῷ ὄντι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἡ πάλῃ ὑπῆρξε ζωηροτάτη ἀναγινώσκωμεν δὲ εἰς γερμανικὴν ἐκθεσιν περὶ τῶν κατὰ τὸ Bagneux τάδε·

» Ἡ κυρία προσπάθεια τοῦ ἐχθροῦ (τῶν Γάλλων) διευθύνετο κατὰ τὸ Bagneux. Κατ' ἀρχὰς ὁ Βαυαρὸς στρατηγὸς Βέργερ, ἔχων τὸ στρατηγεῖόν του εἰς Ἀντόνυ (Antony), δὲν ἤκουσε ἔνεκεν τῆς ἀπὸ πρώτης ἐκραγείσης θυέλλης, τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων. Ὅτε ὁμως ἀνηγγέθη ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐπιχειρεῖ ἔξοδον, ἔλαθεν εὐθὺς τὰ κατάλληλα μέτρα, καὶ διατάξας νὰ παραταχθῇ ἡ ὑπ' αὐτὸν μεραρχία εἰς μάχην, ἔσπευσε ἀυτοπροσώπως εἰς τὸ προσβληθὲν σημεῖον. Ταυτοχρόνως ἔδραξε τὰ ὄπλα καὶ ἡ 11η πρωσσικὴ μεραρχία. Κατ' ἀρχὰς οἱ Γάλλοι προσέβαλλον διὰ δύο ταγματῶν εἰς τὸ χωρίον Βούργ, ἀλλ' ἦτο προσπάθεια.

» Ἐνώπιον τοῦ φρουρίου Montrouge ἐξησκοῦντο ἀπὸ πρώτης τάγματά τινά τῆς ἐθνοφυλακῆς τῶν Γάλλων, οὐδεμίαν ἐμπνεύσαντα ὑπόνοιαν εἰς τὰς βυαρικὰς προφυλακὰς. Αἰφνης τὰ τάγματα ταῦτα, ὑποστηριζόμενα ὑπὸ τοῦ πυρὸς τοῦ φρουρίου, ὁρμῶσι κατὰ τοῦ Chatillon καὶ τοῦ Bagneux. Αἱ βυαρικαὶ προφυλακαὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Sceaux, οἱ δὲ Γάλλοι, καταλαβόντες τὰ κενωθέντα χωρία, ἤρξαντο κατασκευάζοντες ὁδοφράγματα καὶ καταδιώκοντες ταυτοχρόνως τοὺς ὑποχωροῦντας Βαυαρὸς. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ ὁ ἀντιστράτηγος Μαίλλιγγερ, ἐλθὼν εἰς βοήθειαν τῶν προφυλακῶν, ἔλαθε μέτρα πρὸς ἀνάκτησιν τῶν ἀπολεσθεισῶν θέσεων. Ἡ συμπλοκὴ ὑπῆρξε μακρὰ καὶ πεισματώδης, ἀπολήξασα εἰς λογχομαχίαν τῶν τε Γάλλων καὶ τῶν Γερμανῶν, μετὰ γενναιότητος καὶ πεισμονῆς ἀγωνισθέντων. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους οἱ Βαυαροὶ, μετὰ πολλὸν κόπον καὶ μεγάλας ζημίας, ἐμείναν κύριοι τῶν θέσεων, ἀποχωρησάντων τῶν Γάλλων ἀπανταχόθεν πρὸ τῆς 6 ὥρας μ. μ.»

Αἱ πρὸς νότον τῶν Παρισίων ἐργασίαι ἔχουσι μεγίστην τὴν σπουδαιότητα, διότι τείνουσι νὰ συνδέσωσι τὴν πρωτεύουσαν μὲ τὴν Αὐρηλίαν· ἐκδὲ τῆς φροντίδος, ἣν οἱ Πρῶτσοι καταβάλλουσι νὰ συγκεντρώσωσι δυνάμεις νοτίως τῶν Παρισίων καὶ νὰ ὀχυρωθῶσι πλησίον τοῦ Choisy, δύναται τις νὰ κρίνῃ τὴν μεγάλην σημασίαν, ἣν ἀποδίδουσι εἰς τὴν κατοχὴν τῆς γραμμῆς πρὸς Orleans, ὅπως τὴν διαφιλονεκήσωσι ἐνεργητικῶς. Αἱ θέσεις τοῦ Châtillon, Bagneux, Chevilly, φαίνονται ἀναγκαιόταται τοῖς Γάλλοις, ὅπως δυνηθῶσι νὰ διώξωσι τοὺς Γερμανοὺς ἀπὸ τοῦ στρατηγικοῦ τούτου σημείου. Ἐὰν οἱ Γάλλοι δυνηθῶσι νὰ κατασταθῶσι ἐκεῖ, θὰ δύναται ν' ἀντιμετωπίσωσι κατὰ πάτης ἐπιθετικῆς κινήσεως τοῦ ἐχθροῦ, καὶ δὲν θὰ ἔχουσι νὰ φοβηθῶσι κυκλικὸν κίνημα τῶν Πρῶτσων, διότι τότε οὗτοι θὰ κείνται (ἐὰν τὸ πράξωσι) μεταξὺ τῶν πυλῶν τῶν φρουρίων καὶ τοῦ στρατοῦ.

Τὰ φρούρια Montrouge, Vauves καὶ Issy, ἀπέχοντα ἀλλήλων 1,500—3,500 μέτρα, ἀποτελοῦσι ὑπεράσπισιν σπουδαιότατην· ἀλλὰ ἐπισκοποῦνται ὑπὸ τῶν πέριξ ὑψωμάτων, ὅπερ ἐπέτρεψε τοῖς Πρῶτσοις νὰ καταλάβωσι γραμμὴν διερχομένην διὰ Bagneux, Châtillon καὶ Clamart. Ἡ ἀπέχουσαν ἄνωθι τῶν φρουρίων 1,400—1,900 μέτρα. Οἱ Πρῶτσοι λοιπὸν κείνται ἐκτὸς πλήρους βολῆς, διότι ἡ Bagneux ἀπέχει 1,900^μ τοῦ φρουρίου Montrouge, ἡ Châtillon 1,100 τοῦ φρουρίου Vauves, ἡ Clamart 1,900 ἀπὸ τοῦ φρουρίου Issy καὶ Vauves.

Ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος (1—13 Ὀκτωβρίου) τὰ ἀμυντήρια ἔργα προὐχώρουσι· καὶ τὸ μὲν πυροβολικὸν τοῦ Mont-Valérien ἐκαθάρισε τὰ πέριξ εἰς μεγάλην περιμέτρον καὶ κατέστρεψε τὰ ἀπέναντι ἐγηγεμένα πρωσσικὰ καυονοστάσια, ἐκδιώξαν τοὺς Πρῶτσους ἀπὸ τῶν ἀρχικῶν αὐ-

τῶν θέσεων μέχρι τοῦ Rueil καὶ Bougival, χωρίων κειμένων ἀπωτέρω πρὸς δυσμὰς· ἀτυχῶς ὁμως δρούζιάν τινα (13 Ὀκτωβρίου), ἐπιτυχόντα τὸ ἀνάκτορον τοῦ St Cloud, ἐπυρπόλησαν τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα καὶ τὴν αἵθουσαν τῆς τιμῆς. Τὰ δὲ πυρὰ τῶν φρουρίων τοῦ St Denis ἐκαθάριζαν τὰς χερσονήσους de Grenevilliers, θέσιν ἐκ τῶν σπουδαιότερων διὰ τὴν ἀμυναν τῶν Παρισίων, ἀποτελουμένην ἀπὸ τῆς καμπῆς, ἣν ὁ Σηκουάνας σχηματίζει παρὰ τὸ St-Denis, καὶ ἐστελλον τὰς σφαίρας αὐτῶν μέχρι τοῦ χωρίου Carrière, N Δ τοῦ Argenteuil, καὶ ἐπυρπόλουσι οἰκίας τινὰς, ἐνῶ ταυτοχρόνως τὰ πρὸς τὰ ἀνατολικά τῶν Παρισίων πυρὰ ἐκαθάριζον τὸν τόπον μέχρι Bondy καὶ Champigny. Οὕτως ἡ περιμέτρος τῆς ἀμύνης ἐξετείνετο ἐπαισηθῶς, ἐδυσχέρανε δὲ ἐτι μᾶλλον ἡ πολιορκητικὴ ἀποστολὴ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

Τὴν 15. Ὀκτωβρίου ἐλάβανον χώραν ἕτερι συμπλοκαὶ οὐχὶ μὲν μεγάλης σημασίας, καταδεικνύουσαι ὁμως τὴν ἐπαύξησιν τοῦ θάρρους τῶν πολιορκουμένων. Ἴδου ἡ περι τῶν ἔργων τῆς ἡμέρας ταύτης ἐπίσημος γαλλικὴ ἐκθεσις.

Ἐνῶ μυριάς ἀνδρῶν συνέλεγε τοὺς καρπούς τῆς γῆς ἐφ' ὅλης τῆς πεδιάδος τῆς Bondy καὶ τὰ πέριξ τῆς Bobigny ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Κιν. τοῦ Φινιστέρ καὶ τοῦ Βορρᾶ καὶ τοῦ ναυτικοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦ τῆς γραμμῆς, τὸ πυροβολικὸν τοῦ Romainville ἐδίωκε τοὺς Γερμανοὺς τῆς ἐπαύλεως Granley. Ἀφ' ἐτέρου τὸ πυροβολικὸν τοῦ Rosny ἐκράτε, τὸν ἐχθρὸν ἐν τῷ χωρίῳ Rainey, τὸ δὲ τοῦ Noisy τὸν ἐκεραυνοβόλει εἰς τὸ κεχαρακωμένον στρατόπεδον τῆς γεφύρας de la houvette καὶ ἐν τῇ Maison-Crise. Οἱ ἀνιχνευταὶ τοῦ Σηκουάνα, ἐπωφελοῦμενοι τοῦ ἄνωθι πυρὸς, ἐξῆλθον τοῦ χωρίου Bondy καὶ ἤνοιξαν ζωηρὸν τουφεκισμὸν μὲ τοὺς Γερμανοὺς, κεκρυμμένους εἰς τὸ ἀντίθετον τῆς διώρυγος l'Ourque. Ὀλίγοι ναῦται, προβάντες εἰς 500 μ. ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἔκοψαν εἰκοσάδα δένδρων, κρυπτόντων ἀπὸ τῶν προμαχῶνων τὴν θέσιν τοῦ περιεχερακωμένου τούτου πρῶτ. στρατοπέδου.

Τὴν 16 Ὀκτωβρίου εἶδε τὸ φῶς εἰς Παρισίους ἕκθεσις

τοῦ Trochy λίαν ἐκτεταμένη, δι' ἧς ἐκτίθησιν οὗτος τὴν κατὰστασιν, ἐν ἣ εὔρε τούς Παρισίους καὶ εἰς τὴν αὐτὸς οὗτος τῆ συνδρομῆ τῶν κατοίκων παρήγαγε τὴν ἀμυναν αὐτῶν, καταστάσης τῆς πόλεως, κατὰ τὸ λέγειν αὐτοῦ, ἀπορρήτου, ὑπόσχεται δ' ἐν τῇ ἐκθέσει του ταύτη ὅτι ἐντὸς ὀλιγίστου χρόνου ἢ κατάστασις τῆς φρουρᾶς τῶν Παρισίων ἀπὸ ἀμυντικῆς θέλει προσλάβει ὄψιν ἐπιθετικὴν. Μεταβαίνων δὲ εἰς τὰ ὕλικὰ τοῦ πολέμου, καὶ ἀπαριθμῶν τὰ ἔργα, ἐπιπροσθέτει ὅτι ἐστήθησαν ἄνω τῶν 2,140 πυροβόλων ἀξιομάχων πρὸς ἀμυναν τῶν τειχῶν, ὅτι ἀντὶ 10 βολῶν, ἃς εὔρε δι' ἑκάστον πυροβόλον, ταῦτα δύνανται νὰ διαθέτωσι πλεον τῶν 400—500, καὶ ὅτι τὸ ἀποθεματικὸν τῆς πυρίτιδος ἀπὸ 540,000 προήχθη εἰς τρία ἑκατομμύρια· ἐπιλέγει δὲ, ὅτι καθ' ἑκάστην ἐβδομάδα οἱ κατασκευασταὶ παραδίδουσι ἀνὰ μίαν κανονοστοιχίαν πυροβόλων πεδινῶν καὶ 25 μυδροβόλων, πρὸς δὲ ἀνὰ 2 ἑκατομ. φουσεκίων.

Τὴν 17. Ὀκτωβρίου ἔλαβε χώραν μικρὰ ἔξοδος καὶ ἀνεσημασίας πρὸς τὴν γέφυραν τοῦ Argenteuil. Τὴν δὲ νύκτα τῆς 17 πρὸς τὴν 18 Ὀκτωβρίου οἱ Πρώσσοι ἐπιστέθησαν πρὸς νότον τῶν Παρισίων, σκοποῦντες νὰ καταστρέψωσι τὰ γαλλικὰ τῆς προσεγγίσεως ἔργα, ἐφ' ὧν ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν ἠσχολοῦντο Γάλλοι ἐργάται, ὅπως τεθῶσιν ἐκεῖ κανονοστοιχίαι θέσεως, σκοποῦντες νὰ προσβάλωσιν ἐκ τῶν ὀπισθεν τὰ χωρία l' Hay καὶ Chevilly, κατεχόμενα ὑπὸ τῶν Πρώσσων. Ἐξῆλθον λοιπὸν οἱ Πρώσσοι ἀπὸ τῆς 8 ἑσπερινῆς ὥρας ἀπὸ τοῦ ὄροπεδίου τοῦ Chatillon καὶ διευθύνθησαν διὰ τῶν κλιτύων πρὸς Bagneux καὶ Clamart.

Τὸ φρούριον Vauves ἐπηγρύπνει καὶ διεύθυνε κατ' αὐτῶν δβούζια τινα, εἰς ἃ ἀπεκρίθη πάραυτα ζωνρὸς τουφεκισμὸς ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τοῦ Bourg-la-Reine καὶ Bagneux, ἀρχό-

μενος καὶ ἐπεκτεινόμενος μέχρι τῶν γαλλικῶν προφυλακῶν, αἰτινες φυλάττουσι τὰς περιβολὰς τῶν Hautes-Bruyères καὶ τὰς θέσεις d'Arceuil ἔ Cachan. Αἱ γαλλικαὶ προφυλακαὶ ἐδοκίμασαν τὸ πῦρ τῶν Γερμανῶν ἐπὶ δύο ὥρας. Τὸ φρούριον Montrouge καὶ Bicêtre ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μετέσχον τοῦ ἀγῶνος, ἐκσφενδονίζοντα σφαίρας κατὰ τοῦ Bourg-la-Reine καὶ ἐπὶ τῶν γειννιαζουσῶν αὐτὸ γραμμῶν, εἰς ἃς ὁ ἐχθρὸς ἐφαίνετο συγκεντρωνθεὶς. Ἀπασαι αἱ προσπάθειαι τῶν Πρώσσων ἀπέτυχον, διὸ καὶ ἠναγκάσθησαν ν' ἀποσυρθῶσιν εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν, τὸ Bagneux καὶ Chatillon. Τὴν δ' ἐπαύριον (18 Ὀκτωβρίου) ὁ Turchy, θέλων νὰ δημιουργήσῃ νέαν τάξιν πραγμάτων ἐν τῷ στρατῷ, τὴν δι' ἐπαίνου ἐπαξίου ἀμοιβὴν τοῦ ἀγωνιστοῦ, πρὸ πολλοῦ λησμονηθεῖσαν ἔ πεπτωκυῖαν εἰς ἀκολασίαν τῶν διαχειριζομένων τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπονέμειν τὸν ἐπαινον, ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας διαταγὴν αὐτοῦ πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν στρατηγούς, ναυάρχους καὶ λοιποὺς προϊεταμένους τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ἐθνοφυλάκων. Ἡ διαταγὴ αὕτη φέρει χαρακτηριστὰ πρωτότυπον καὶ εἶναι ἀξία ἀπομιμήσεως παρ' ὅλοις τοῖς στρατοῖς. Ἴδου ἡ διαταγὴ αὕτη:

«18. Ὀκτωβρίου.

» Πρὸς ἅσας τὰς στρατιωτικὰς ἀρχάς.

» Εἶμαι ἀπολύτως ἀποφασισμένος νὰ κάμω νὰ παύσωσι τὰ παλαιὰ λάθη, τὰ πηγάζοντα ἀπὸ τοῦ πολέμου τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἃ μετὰ πᾶσαν συμπλοκὴν μνημονεύονται οἱ ἀνδραγαθήσαντες εἰς πλῆθος ὀνομάτων (ἐν διαταγῇ τῆς ἡμέρας) ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ μέχρι τοῦ τελευταίου στρατιώτου τινός. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐγέννησε τὸ τετριμμένον ἐν τῇ τάξει τῆς ἀρχῆς, τοῦ αἰσθήματος καὶ τῶν γεγονότων, ἅτινα ὄφειλον νὰ τηρῶσι μεγίστην ἀξίαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν στρατευμάτων ὡς καὶ τοῦ τόπου, καὶ ἅτινα εἶναι ἡ πραγματικὴ βᾶσις τῆς ἠθικῆς καταστάσεως τῶν στρατῶν.

» Θέλω ὥστε κατονόμασις τις εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ στρατοῦ τῶν Παρισίων νὰ ᾖναι ἀμοιβὴ ὑπερέχουσα πάσας τὰς λοιπὰς ἀμοιβὰς, καὶ νὰ

ζηλεύεται ὑπὸ τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν ὡς καὶ ὑπὸ τῶν κατωτάτων ὑπερασπιστῶν τῆς πρωτεύουσας.

» Ἐχομεν νὰ φροντίσωμεν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν ἡ μεγίστη αὐτῆ ἰδέα, ἣν δὲν ἠθέλησαν οἱ μονάρχαι καὶ τὴν ἡ ὅποιαν δημοκρατία ὀφείλει νὰ τὴν καθιερώσῃ, ἦτοι « Ὅτι μόνῃ ἡ κοινὴ γνώμη δύναται ν' ἀνταμείψῃ ἐπαξίως τὴν θυσίαν τῆς ζωῆς. »

» Ἐπὶ τούτῳ θέλετε μοι διευθύνει διὰ τοὺς ἀγῶνας τῆς 19 καὶ 30. Σεπτεμβρίου καὶ 13. Ὀκτωβρίου κατάλογον 40 ὀνομάτων καὶ οὐχὶ πλείω· καὶ ἐνθυμήθητε, ὅτι, ἂν ἡ στρατιωτικὴ δημοσία κρίσῃ δὲν ἐπικυρώσῃ μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐκλογάς σας, θὰ εἴσθε σοβαρῶς ὑπόλογοι ἐνώπιόν μου, ὡς καὶ πρὸς τὴν μεγάλην ἀρχὴν, ἣν θέλω νὰ κάμω νὰ προάρξῃ.

» Αἱ πληροφορίες ὑμῶν ἔστωσαν δίκαιαι καὶ ἀκριβεῖς· ἄς κατέρχωνται μέχρι τῶν τελευταίων στρωμάτων τῆς ἱεραρχίας, καὶ ἄς ἐξελέγχωνται αὐστηρῶς. Ἔστω φροντίς τιμῆς, γενομένη μετὸν χρόνον καὶ μὲ ἀναγκαίαν σκέψιν. Τὰ προηγούμενα πρέπει νὰ ἐξαφανίζονται ἔμπροσθεν τῶν ἰδιαιτέρων τίτλων, οὓς γενῶ ὁ ἀγὼν καὶ προάγουσιν αἱ περιστάσεις, ἄς ὑπερσεύμεθα νὰ τιμῶμεν ἀπέναντι τῆς πατρίδος καὶ νὰ δεικνύωμεν εἰς τὸν στρατὸν ὡς ἐνθάρρουνσι καὶ παράδειγμα.

Trochy.

Τὴν 19. Ὀκτωβρίου οἱ Πρωῖσοι ἐπετέθησαν ἐκ νέου κατὰ τῶν περὶ τὸ φρούριον Bicêtre καὶ τὰς περιβολὰς τῶν Hautes-Bruyères θέσεων, ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ ἐπολέμησαν ἀπὸ τῆς 8—11 πρωϊνῆς καὶ ἀπὸ τῆς 1—4 ἑσπερινῆς ὥρας· τὴν δὲ νύκτα τῆς 19—20 Ὀκτωβρίου ἐκ νέου ἠνώχλησαν τὰς γαλλικὰς προφυλακὰς εἰς τὰ αὐτὰ μέρη.

Τὴν 21 Ὀκτωβρίου ἔλαβε χώραν σπουδαία ἐξοδος ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ Mont-Valérien, ἣτις ὅμως ἀπέβη κατὰ τῶν Γάλλων.

Ἀπὸ τῆς 7ης πρωϊνῆς ὥρας τὸ φρούριον τοῦτο ἤρξατο ζωηρὸν πῦρ, κατευθυνόμενον πρὸς νότον. Πρὸς τὴν 10ην ὥραν ὁ πυροβολισμὸς ἐπαύσατο κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην, καὶ τὸ φρούριον ἐξέπεμψεν δροῦζιά τινα πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς

Bezons καὶ τοῦ λιθοτομείου τοῦ St-Denis. Κατὰ τὴν μεσημβρίαν 25 πεζικὰ τάγματα, στηριζόμενα ὑπὸ 410 πυροβόλων καὶ ταξιαρχίας ἵππικου, ἐξῆλθον τῶν δχυρωμάτων, καὶ φερομένη ἡ δύναμις αὕτη πρὸς Reuil, ἤρξατο τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὰ γερμανικὰ στρατεύματα, τὰ πρὸς Bougival καὶ Garches, ἦτοι κατὰ τῆς 9ης καὶ 10ης μεραρχίας τοῦ πεζικοῦ, ἅτινα ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἐφédρων τῆς βασιλικῆς φρουρᾶς, ἀφίχθέντων πρὸ μικροῦ ἐνώπιον τῶν Παρισίων, καὶ ὑποστηριζόμενα ἐκ τῆς ἀντίπεραν ὀχθῆς τοῦ Σηκουάνα ὑπὸ τοῦ πυροβολικοῦ τοῦ 4ου σώματος, ἀπέκρουσαν τὰς προσβολὰς τῶν Γάλλων, οἵτινες ὑπεχώρησαν διὰ Mont-Valérien, ἀφήσαντες τοῖς ἐχθροῖς δύο πυροβόλα.

Τὴν 23 Ὀκτωβρίου ἐνηργήθη μικρὰ ἐξοδος πρὸς τὸ Goinville, ἣν ἀπώθησαν οἱ ἐκεῖσε φυλάττοντες Βυρτεμβέργοι.

Τὴν 28 Ὀκτωβρίου τάγματά τινα τῆς φρουρᾶς τῶν Παρισίων, ἐξορμήσαντα ἐκ τοῦ φρουρίου St-Denis, κατώρθωσαν νὰ καταλάβωσι τὸ χωρίον Bourget, κείμενον πρὸς ἀνατολὰς τούτου, καὶ νὰ ἐκδιώξωσιν ἐκεῖθεν τὰς πρωσσικὰς προφυλακὰς, ἐγκατασταθέντων ἐν αὐτῷ τῶν Γάλλων. Ἀλλὰ τὴν 30 Ὀκτωβρίου ἡ δευτέρα μεραρχία τῆς Βασιλικῆς πρωσσικῆς φρουρᾶς προσέβαλε τοὺς ἐν Bourget δχυρωθέντας Γάλλους καὶ ἀνέκτησε τὰς ἀπολεσθείσας τὴν 28ην θέσεις οὐχὶ ἀνευ κόπου. Οἱ Γάλλοι ἀντέταξαν γενναίαν ἀντίστασιν, ἠναγκάσθησαν ὅμως νὰ ὑποχωρήσωσιν εἰς St-Denis, ἀπολέσαντες 1,300 εἰς πληγωμένους καὶ φονευμένους. Οἱ Πρωῖσοι ἀπώλεσαν 39 ἀξιωματικούς καὶ 449 στρατιώτας.

Ἐπὶ τῆς ἐξόδου ταύτης καὶ τῶν συμβεβηκότων εἰς Bourget κατὰ τὴν 30 Ὀκτωβρίου παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν κάτωθι περιγραφὴν, ἣν λίαν φιλοφρόνως ἐχορήγησεν ἡμῖν ὁ εὐπαίδευτος ἐπιλοχίας τοῦ ἡμετέρου ἵππικου Νικόλαος Ἀντώνοβιτς, μεταφράσας αὐτὴν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ.

α' Επεισόδια τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν Παρισίων.—Μάχη ἐν Bourget.

». Τὴν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐκφρασεῖσαν ἐπιθυμίαν σου ἐξετέλεσα. Ἀφ' οὗ ἔλαβον τὴν ἀδειαν παρὰ τοῦ στραταρχείου τοῦ στρατοῦ τοῦ Maas, ἤρχισα τὴν περιοδείαν μου ἀπὸ τὸ Mont-fermeil, διερχόμενος τὸ 42ον στρατιωτικὸν σῶμα καὶ τὸ σῶμα τῆς σωματοφυλακῆς μέχρι τοῦ 4ου στρατιωτικοῦ σώματος πρὸς τὴν Margency, ἐν ἣ διαμένει τὸ στραταρχεῖον τοῦ διαδόχου τῆς Σαζωνίας. Ἡ περιοδεία αὕτη ἔλαβε χώραν τὴν Κυριακὴν τὸ ἑσπέρας τῆς 29. Ὀκτωβρίου, ἥτοι τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν συνκρατεῖτο ἡ φρικώδης μάχη ἐν Bourget. Κατὰ τὴν 20. Σεπτεμβρίου τὸ σύνταγμα τῶν ἐπιλέκτων τῆς σωματοφυλακῆς «Βασίλισσα Ἐλισάβετ» ἐκυρίευσεν τὸ χωρίον τοῦτο ἐν μιᾷ προσβολῇ ἄνευ μεγάλων θυσιῶν. Τὸ ἀνωτέρω χωρίον κεῖται παρὰ τῇ μεγάλῃ ὁδῷ, τῇ ἀγούσῃ ἀπὸ Compiègne πρὸς τοὺς Παρισίους, ἀπέχον ἐκ τοῦ περιτειχίσματος τῆς πρωτεύουσας περὶ τὴν μίαν ὥραν καὶ ἐν τέταρτον, ἐπομένως κείμενον ὑπὸ τὰ πυροβόλα αὐτῆς τε καὶ τῶν φρουριῶν, ἥτοι εἶναι εἰς ἄκρον ἐκτεθειμένον εἰς τὰ πυρὰ τοῦ φρουρίου St Denis, τοῦ φρουρίου Aubervilliers καὶ τῶν πλησίον ὄχυρωμάτων, καὶ μόλα ταῦτα διετηροῦντο ἐν αὐτῷ αἰ προσφυλακαὶ τῆς δευτέρας ταξιαρχίας τῆς σωματοφυλακῆς. Οἱ πρόσκοποι αὐτῶν εἶχον ἀνεγείρει τὰ σκοπιὰς τῶν εἰς ἀπόστασιν τριῶν χιλιάδων βημάτων πέραν τοῦ Bourget ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν ὀλίγων οἰκιῶν τῆς Pont Iblon, παρὰ τῷ ῥύακι Morée, ἐνθα ἡ ἐπ' αὐτοῦ γέφυρα συνδέει τὴν ἐπὶ προχώματος δημοσίαν ὁδὸν μὲ τὴν πεδιάδα, ἥτις ἦτο ἐν μέρει πλημμυρισμένη. Ἰσχυρὸν κανονοστάσιον, ἀνεγερθὲν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης, καὶ περὶ τὰ πεντακόσια βήματα ὀπίσθεν καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῆς ὄχυρώματα καὶ χαράδρα ἤρ-
κουν ὅπως μεταϊώσωσι πᾶσαν προσπάθειαν τοῦ ἐχθροῦ πρὸς διάβασιν αὐτῆς.

»Τὸ Bourget, κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τεσσάρων ἔτι ὄχυρῶν θέσεων, τῶν χωριῶν Dugny καὶ Blanc-Mesnil, Draney καὶ Courneuve, ἐξ ὧν τὰ μὲν κατείχοντο ὑπὸ τῶν Πρώσων, τὰ δὲ ὑπὸ τῶν Γάλλων, καθίστατο τὸ μῆλον τῆς ἐριδος, ἔνεκεν τοῦ ὁποῦ καθ' ἑκάστην ἐπιπτον οὐχὶ ὀλίγα θύματα, μᾶλλον ὅτι ἡ πρωσικὴ ἐν αὐτῷ φρουρᾷ οὐδέποτε ὑπερέβη τὸν λόχον. Κατὰ τὴν 27 οἱ Γάλλοι ἐξῆλθον ἐκ τοῦ φρουρίου Aubervil-

liers καὶ ἐκ τῶν ἄνω εἰρημένων χωριῶν μετὰ ἰσχυρῶν δυνάμεων ἐναντίον τοῦ Bourget, ἐξεδίωξαν τὴν ἀσθενῆ αὐτοῦ φρουρὰν πρὸς τὸ Pont-Iblon καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐν τῇ ἐκ φύσεως ὄχυρᾷ ταύτῃ θέσει, ἥτις περιβαλλομένη ὑπὸ τῶν τοίχων τῶν κήπων, εἰς οὐδὲ κατεσκευάσαν τουφεκίστρας, εἶχε μόνον τέσσαρας διόδους, ἀγούσας πρὸς τὴν μεγάλην ὁδὸν, ἥτις, εὐρεῖα καὶ μεγαλοπρεπῆς, ἐξετείνετο κατὰ μῆκος τῆς λεωφόρου ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ πρὸς τὴν παρακειμένην μικρὰν ὁδὸν, παρ' ἧς διεκόπτετο πλαγίως. Τὰς ἐξόδους ταύτας ἐπροφύλασσαν τέσσαρα λίθινα διαφράγματα, παρὰ δὲ ταῖς εἰσόδους τῆς μεγάλης ὁδοῦ ἀνηγέρθησαν πυργοειδῆ κτίρια. Περὶ τὰς πέντε χιλιάδας πεζικοῦ μετὰ μιᾶς μυδροβολοστοιχείας ἐφύλαττον τὴν θέσιν ταύτην, ἀποτελοῦσαν οὕτω ἐν τῶν ἐξωτερικῶν παρισινῶν ὄχυρωτικῶν ἔργων.

Εἰς Aulnay μοι διηγοῦντο στρατιῶται τῆς σαζωνικῆς σωματοφυλακῆς, ὅτι τὴν παρελθούσαν νύκτα πρὸ τοῦ Bourget ἔλαβε χώραν περισματώδης μάχη. Ὡς δ' ἐπληροφορήθην ἀργότερον, ἐν τάγμα ἐπιλέκτων τῆς σωματοφυλακῆς ἐτοῦ Φραγκίσκου ἀπεπειράθη νὰ κυριεύσῃ τὸ χωρίον, ἀλλ' ἠναγκάσθη κατόπι ἐπανειλημμένων προσβολῶν νὰ ὀπισθοχωρήσῃ, ἀπολέσαν περὶ τοὺς ἐξήκοντα φονευμένους καὶ πληγωμένους, μεθ' ὃ ἀνέμενον ὅπως προσβάλλωσι τὴν σπουδαίαν ταύτην θέσιν τὴν ἐπαύριον διὰ τῆς πρωσικῆς σωματοφυλακῆς. Μόλις δὲ εἶχον δια-
νύσει τὸ ἡμισυ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Aulnay πρὸς τὴν Gonesse, ὁπότε τὸ ἀναμενόμενον δράμα ἐβίβα φρικωδῶς εἰς τὰς ἀκοάς μου. Πανταχόθεν ἠκούοντο κρότοι πυροβόλων καὶ ὄπλων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνταπεκρίνοντο ζωηρῶς αἱ ἡμέτεραι κανονοστοιχίαι. Πάντη ἀμέτοχος, ἠναγκάσθη νὰ προχωρήσω καὶ πάλιν ἐντὸς τῆς δυσαρέστου περιοχῆς τῶν βολῶν· εἰς ἀπόστασιν δὲ περίπου χιλίων βημάτων ὀπιθθέν μου ἔδλεπον βόμβας καὶ ὀβίδας ἐκρηγνυόμενας, καὶ ἐν τῷ ἀναμεταξύ ἤκουον τῶν συριγμῶν τῶν βολίδων τοῦ πεζικοῦ, διὰ τῶν ὁποίων οἱ διαμαχόμενοι ἀντεχει-
ρετῶντο.

Ἐσπευσα τότε πρὸς τὸ Montmorency, ἐνθα διενυκτέρευσα τὴν δ' ἀκόλουθον ἡμέραν, ἥτοι τὴν 30, ἀφίχθην διὰ μέσου βροχῆς καὶ λασπώδους ὁδοῦ εἰς Margency. Ἐκεῖθι εὗρον τὸν ζωγράφον Bek, ὅστις μοι ἔδωκε τὰς πρώτας εἰδήσεις περὶ τῆς μεγάλης μάχης τῆς προτε-
ραίας, τῆς συμβάσεως πρὸ καὶ ἐντὸς τοῦ Bourget. Ἡ ταραχὴ μας ἦτο μεγίστη. Ἐπρομηθεύθημεν ἄμαζάν τινα καὶ ἀνεχωρήσαμεν ἐκεῖ-

θεν τὴν χαραυγὴν. Ἡ Ὀ καιρὸς ἦτο κάκιστος, ὀμίχλη, βροχὴ, τὸ πᾶν σκοτεινὸν περὶ ἡμῶν.

Παρὰ τῆ Gonesse συνηγηθῶμεν ὀλοκλήρους φάλαγγας ἀμαξῶν γεμουσῶν πληγωμένων Πρώσων καὶ Γάλλων ἐπίσης συνοδείας τινὰς αἰχμαλώτων διαβαίνουσας ἔμπροσθέν μας. Πρὸ τοῦ βύακος Μορέε καὶ πλησίον τῶν ἄνω ῥηθέντων κανονοστασιῶν καὶ χαραδρῶν ἐστάθην καὶ ἐγκατελείψαμεν τὴν ἄμαξαν, ἡμεῖς δὲ διὰ μέσου πυκνοτάτης βροχῆς καὶ ἐλώδους ἐδάφους περιτυλιγμένοι ἐντὸς τῶν μανθῶν μας, ἐβαδίζαμεν πρὸς τὰ ἔμπρός. Ἐν εὐδίῳ καιρῷ ἢ θεᾷ ἐνταῦθα ἤθελεν εἶσθαι ἀξία προσοχῆς. Ἡ ἀπὸ τοῦ Iblon ὁδὸς βυθίζεται ὁμαλῶς πρὸς τὴν γέφυραν τοῦ Μορέε καὶ ἀναβαίνει πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκείθεν μέχρι τοῦ Bourget. Ὁ ἐκχειλισθεὶς βύαξ διατρέχει τὰς ἀκαλλιεργήτους γαίας ὡς πλατύτατος ποταμὸς, ἐν ᾧ τὸ χωρίον ἐν εἶδει φρουρίου μετὰ τῶν ὑψηλῶν, ἐν μέρει δὲ πυργοειδῶν, αὐτοῦ κτιρίων, διαγράφεται ἀγριωπόν. Τὰ νῦτα τῆς θέσεως ἀποτελοῦσι τὰ δύο πολυκαύστα ὑψώματα, τὸ τοῦ Montmartre καὶ τὸ τοῦ Mont Valerien (ὑπὸ τῶν Γερμανῶν στρατιωτῶν «Boullierian» ἐπικληθέντος): ἀριστερὰ τοῦ Montmartre ἐξέχει ἐκ τῶν ἀναριθμητῶν παρισινῶν οἰκιῶν ἡ Notre-Damme, ἀριστερὰ δὲ τοῦ Valerien, τὸ θριαμβευτικὸν τόζον, καὶ δεξιὰ ὑψοῦται τὸ St Denis μετὰ τοῦ φρουρίου του. Ἀληθῶς πλουσία καὶ μαγευτικὴ εἰκὼν! Φθάσαντες εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Iblon καὶ ἀφ' οὗ διήλθομεν τὸ κανονοστάσιον, εἶδομεν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τοὺς νεκροὺς κειμένους κατὰ σωρείας εἰς πᾶν δὲ βῆμα συνηγηθῶμεν ἐπιλέκτους τῆς σωματοφυλακῆς μετὰ χειραμαξῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων μετέφερον τοὺς ψυχροὺς αὐτῶν συντρόφους. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἐπληροφορήθημεν ἐκ τῶν ἔτι εἰς ἄκραν ἠρεθισμένων στρατιωτῶν ἐκ τῆς λυσσαώδους μάχης περὶ τῶν χθελινῶν στρατιωτικῶν κατορθωμάτων.

Ὁλόκληρος ἡ δευτέρα μεραρχία τῆς σωματοφυλακῆς, πυροβολικὸν, ἵππικὸν καὶ πεζικὸν εἶχε συναθροισθῆ διὰ τὴν προσβολήν. Γὰρ συντάγματα τοῦ πεζικοῦ, τῆς Αὐγούστης, τοῦ Φρζγκίσκου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὸ τάγμα τῶν σκοπευτῶν τῆς σωματοφυλακῆς ὤδουον εἰς τρεῖς φάλαγγας ἐναντίον τοῦ χωρίου, τὸ πυροβολικὸν ἐπροχώρει εἰς τὸ κέντρον, ὅπισθεν τοῦ Iblon, καὶ τὸ ἵππικὸν ἐκάλυπτε τὰς ἐξωτερικὰς πλευράς. Τὸ πυροβολικὸν περὶ τὴν 7 1/2 ὥραν ἤνοιξε τὴν μάχην διὰ βροχῆς ὀβιδῶν, καὶ πάραυτα ἐξεπυροκρότησαν ἅπαντα τὰ φρούρια καὶ ὀχυρώματα

τῶν Γάλλων εἰς τρόπον, ὥστε ἡ ἡμέρα αὕτη τῆς Κυριακῆς ἐχαιρετήθη ὑπὸ πλέον τῶν ἑκατῶν πυροβόλων. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἔπαυσαν αἱ ἡμέτεραι κανονοστοιχίαι τοῦ νὰ πυροβολῶσιν, ἵνα μὴ ἐπιφέρωσι βλάβην εἰς τὰς ἀνεπτυγμένους κατὰ τοῦ ἐχθροῦ βαδίζουσας φάλαγγας. Μόλον δὲ τὸ φρικῶδες πῦρ, τὸ ἐκπεμπόμενον ἐκ τῶν τούφεκιστρῶν, παρὰ θύρων, στεγῶν καὶ πύργων, τὰ τάγματα ἐπροχώρου, μὲ ἀναπεπταμένας σημαίας, τῶν μουσικῶν παιανίζουσῶν: «Ὁ σκοπὸς ἐν Ἰήνῳ», καὶ τῶν διοικητῶν τῶν συνταγμάτων καὶ ταγμάτων ἀκολουθούντων πεζῶν: μόνον δ' ὁ στρατηγὸς τῆς μεραρχίας Boudritzki καὶ ὁ διοικητὴς τῆς ταξιαρχίας συνταγματάρχης Kaulitz μετὰ τῶν ὑπαπιστῶν των ἐβάδιζον ἔφιπποι, καὶ οὕτως ἔφθασαν εἰς ἑκατὸν βημάτων ἀπόστασιν πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. Τότε οἱ στρατιῶται ἐβίβηθησαν λυσσαώδως κατὰ τῶν εἰς πῦρ μεταβληθειῶν ἐχθρικῶν θέσεων, καὶ αἱ τῆς ἐφόδου κραυγαὶ ἐμνησίζον τὸν ἦχον τῶν μουσικῶν.

Ἄλλ' εἰς μάτην ἡ τοσαύτη τῶν στρατιωτῶν γενναίτης ἀπέναντι τοιαύτης ἰσχυρᾶς θέσεως τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ φρουμένοι ἐπιπτον σωρηθὸν πρὸ τῶν ὀχυρωμάτων! δέκα δὲ βήματα πρὸ τῶν λιθίνων τοίχων ἀνεμνον οἱ στρατιῶται ψυχρῶς ὡς ἐν τελετῇ τὴν διαταγὴν τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, ὅπως στραφῶσι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἐπιπέσωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐκ τῶν νῶτων. Οἱ πρὸς ἀριστερὰ τραπέντες εὗρον ἐπὶ τέλους πεφραγμένην τινὰ πύλην, τὴν ὅποιαν ἤνοιξαν οἱ σκαπανεῖς. Τὸ προαύλιον ἐκυριεύθη, αἱ τῆς οἰκίας θύραι κατασυνετρίβησαν, καὶ οἱ στρατιῶται εἰσεχώρου ἐν αὐτῇ. Τότε ἤρχισεν ἡ τῶν οἰκιῶν πάλιν. Οἱ ἐχθροὶ ἐκτύπουν τοὺς ἀνερχομένους καὶ ἀντεκτυποῦντο, οἱ δὲ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ εὐρισκόμενοι Γάλλοι ἐπυροβόλου ἐτι κατὰ τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ἡ λόγχη καὶ ὁ κόπανος εἰργάζοντο ἤδη, καὶ οἰκία πρὸς οἰκίαν ἐκυριεύετο, μέχρις ὅτου, κατόπιν τρομερᾶς αἱματοχυσίας, ἅπανα ἡ ἀριστερὰ πλευρὰ τῶν οἰκιῶν καὶ μετὰ τούτων τὸ ἡμισυ τοῦ χωρίου κατελήφθη.

Ἀμέσως παρὰ τῷ πρώτῳ προαυλίῳ ἐπροεῦθη ὁ συνταγματάρχης τοῦ συντάγματος αἰτῆς Αὐγούστης κόμης Valdersee. Ὁ θάνατος τοῦτου ἀποδίδεται εἰς προδοσίαν, διότι λέγουσιν, ὅτι ἐξ ἐνὸς παραθύρου ἔσειον οἱ Γάλλοι λευκὰ χειρόμακτρα, καὶ ὅτι πλησιάζας ὁ συνταγματάρχης μὲ τοὺς περὶ αὐτὸν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς παραδόσεως, ἔπεσε κτοπήθεις ὑπὸ τῶν βλημάτων αὐτῶν. «Χαιρετίσατε τὴν δυστυχῆ μου σύζυγον!» ἦσαν αἱ τελευταῖαι αὐτοῦ λέξεις, ὅπταν εἰς τὰς ἀγκάλας

τῶν στρατιωτῶν του παρέδιδε τὸ πνεῦμα. Συγχρόνως ἐξήλθεν ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκίας μαυροπώγων Γάλλος λοχαγός, ὅστις παρακάλει θερμῶς νὰ φεισῶσι τῆς ζωῆς του, διότι καὶ αὐτὸς εἶχε σύζυγον καὶ τέκνα.

Ἐν ᾧ ἡ τῶν οἰκιῶν πάλῃ ἐξηκολούθει, ἡ κατὰ τῶν ὀχυρωμάτων ἔφοδος ἤρχισεν ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ δευτέρου λόχου τῶν σκοπευτῶν καὶ τοῦ δευτέρου τάγματος τοῦ συντάγματος «τῆς Ἐλισάβετ» ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ συνταγματάρχου Zaloukovski. Ἐνταῦθα ἀνεπτύχθη ὁ τῆς σημαίας ἐνθουσιασμός δι' ἀπεριγράπτου ἀτομικῆς γενναιότητος. Ὁ σημαιοφόρος καὶ μετὰ τοῦτον ὁ ὑποδεκανεὺς Karfounkenstaïn, τιμηθέντες ἐν ἄλλαις μάχαις διὰ τοῦ σιδηροῦ σταυροῦ, ἔπεσαν μὲ τὴν σημαίαν ἀνὰ χεῖρας· ἐπειδὴ δὲ ἐκλονίζοντο οἱ μαχηταὶ ἕνεκεν τοῦ τρομεροῦ φόβου, τὸν ὅποιον πλείστοι τῶν ἀξιωματικῶν εὔρον παρὰ τὰ ὀχυρώματα, ὁ γηραιὸς στρατηγὸς Boudrizki, ὁ διοικῶν τὴν μεραρχίαν, σπεύδει πεζὸς (διότι ὁ ἵππος του εἶχε φονευθῆ), δρᾷ τὴν σημαίαν ἐκ τοῦ ἐδάφους διὰ τῆς ἀριστερᾶς, σείων τὸ ξίφος διὰ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐφορμᾷ ἀναφωνῶν· «στρατιῶται! ἐμπρός!» Τότε οὐδεμία ἀργοπορία πλέον· τὰ ὀχυρώματα ἔπεσαν, ἀλλὰ μετ' αὐτῶν καὶ πλῆθος ἀνδρείων νέων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ συνταγματάρχης Zaloukovski, ὁ ὄδηγός τῆς ἐφόδου ταύτης.

Ἡ δὲ ἡ συμποικὴ διεχύθη εἰς ἀπάσας τὰς ὁδοὺς· τὰ δὲ βλήματα, τὰ ἐκ τῶν οἰκιῶν καὶ προκυλίων καὶ τὰ ἐκ τῶν πυροβόλων τοῦ πλησίον φρουρίου καὶ τῶν ὑποχωρησασῶν μυροβόλων, ἐξεσφενδονίζοντο συρίζοντα ὡς μυκώμενος βορβᾶς εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν νικητῶν, οἵτινες διὰ τοῦ πελέκεως, τῶν κοπάνων, τῶν ξιφῶν καὶ τῶν λογχῶν ἤνοιγον τὰς οἰκίας, ἵνα ἐξαγάγῃσι τοὺς ἀντιπάλους. Κάτωθεν δὲ τῶν τουφεκιστρῶν παρεφύλακτον ἐπίλεκτοι διὰ νὰ ἀρπάσωσι τὰς κάννας τῶν ὄπλων τῶν πυροβολούντων Γάλλων ἢ διὰ νὰ πυροβολήσωσιν ἢ λογχίσωσι κατὰ τῶν εἰς αὐτὰς ἐμφανιζομένων. Ἰδίως δὲ φρικώδης ὑπῆρξεν ἡ πολιορκία δύο μεγάλων οἰκιῶν πλησίον τῆς ἐκκλησίας, ἔνθεν οἱ Γάλλοι ἐπυροβόλουσαν λυσσώδως κατὰ τῶν Γερμανῶν, ἕως οὔτου οὔτοι κατώρθωσαν τὴν καταστροφὴν τῶν θυρῶν, ὀρμήσαντες εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Τότε ἤρχισεν νέα πάλῃ διὰ τῶν μικρῶν ξιφῶν, τῶν κοπάνων καὶ τῶν αἱματοφόρων πυγμῶν, τοῦ αἵματος βεύσαντος ποταμηδόν, ὅπου δὲν ὑπῆρχε πλέον ἔλεος. Εἰς μίαν τῶν οἰκιῶν τούτων ἦσαν δι' ἀνθρακος γεγραμμένοι γερμανιστὶ αἱ λέξεις· «Οἱ Γερμανοὶ εἶναι δειλοὶ σκύλοι· φονεύσατέ τους»·

διὸ πάντες οἱ ἐν ταῖς οἰκίαις ταύταις Γάλλοι κατεσφάγησαν. Εἰς τοὺς τοίχους ἄλλης οἰκίας ἦσαν δι' ἐρυθρᾶς κιμωλίας γαλλιστὶ ἐπιγραφαι· «δυστυχεῖς Πρώσοι! δὲν θὰ ἐπανίδητε ὅλοι τὰς γυναῖκάς σας».

Ἐπίσης εἰς τὰς ἐτέρας ὁδοὺς ἐκυριεύετο οἰκία πρὸς οἰκίαν, ὅχι ὅμως διὰ τσαούτης ἀντιστάσεως. Τὸ γαλλικὸν πυροβολικὸν τοῦ φρουρίου καὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ προχωμάτων ἐπυροβόλει κατὰ τοῦ χωρίου ἀδιαφοροῦν διὰ τὰς βλάβας, τὰς ὁποίας ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ εἰς τοὺς συμπατριώτας του· τότε δὲ μόνον ἔπαυσεν, ὅποτε εἶδον πρὸς βορβᾶν τὴν μακρὰν φάλαγγα τῶν αἰχμαλώτων καὶ τὰς μυροβόλους φευγούσας καὶ διευθυνομένας ἐκ τοῦ Bourget πρὸς μεσημβρίαν. Τὴν τρίτην ὥραν μ. μ. ἡ νίκη ἦτο τελεία, ἀλλὰ, φεῦ! δι' ὁποίων θυσιῶν!

Ἐστάθημεν πρὸ τῶν αἱματηρῶν ὀχυρωμάτων, ἀλλ' ὅποια φρικώδης θέα! οὐχὶ κατὰ γραμμὰς, ἀλλὰ κατὰ σωρείας εἶχε βίψει τοὺς ἐπιλέκτους Πρώσους ὁ θάνατος! Πολλοὶ τούτων ἔκειντο μὲ τὸ πρόσωπον πρὸς τὸ ἐλώδες ἔδαφος, ἔκλοντες καὶ συσφίγγοντες τὰ γόνατα ἐκ τῶν ὀδυνῶν τοῦ θανάτου, ἄλλοι ἐπὶ τῶν νώτων, μὲ ἀνατεταμένους καὶ ἀκινήτους βροχίονας, μὲ ὑελώδεις καὶ εἰς ἄκρον ἐξέχοντας ὀφθαλμούς. Εἰς ἕκειτο ἔκει μὲ συμπεπλεγμένους δακτύλους τῆς μιᾶς εἰς τοὺς τῆς ἐτέρας χεῖρὸς, ὡς νὰ προσηύχτο κατὰ τὰς ἀγρίας ἐκείνας στιγμὰς τῆς ἐφόδου ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ πατρίδι του προσφιλῶν ὄντων, καὶ ἕτεροι οἰκτρῶς κατασυντετριμμένοι ἢ κολοβωμένοι κατὰ τὸ εἶδος ἐκάστου κτυπήματος.

Ἐπιὸ ὀλιγώτερον φρικώδη θέαν παρίστα τὸ ἐσωτερικόν. Ἀναρίθμητα ὄπλα ἐκάστου εἶδους ἐκάλυπτον πᾶσαν ὁδὸν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἔκειντο τὰ πτώματα τῶν νεκρῶν, ὧν οἱ πλείστοι ἦσαν φονευμένοι διὰ λόγχης καὶ κοπάνου εἰς τρόπον, ὥστε πολλὰκις ἐβλεπέ τις αἷματα μετὰ ἐγκεφάλου κεκολλημένα ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν οἰκιῶν. Ὁ κίνδυνος ὅμως δὲν εἶχεν ἐντελῶς παρέλθει, διότι πάντοτε ἀνεκάλυπτον κεκρυμμένους Γάλλους, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἀνίσταντο ἔτι κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν των. Ἐγκατελείψαμεν τὸν ἀνεξάλειπτον τῆς μνήμης μας φρικώδη τοῦτον τόπον, ἀφ' οὗ μετὰ τρεμουσῶν χειρῶν καὶ σπαρασσουσῶν καρδιῶν ἰχνογραφήσαμεν ὅτι ἠδυνήθημεν.

Ἐἰς ὁπόσας ἄλλας σπαραξικαρδίου μάχας δὲν παρερέθην ἢ δὲν ἐξωκειώθην μὲ τὰ λυπηρὰ αὐτῶν ἐπακόλουθα! ἀλλ' οὔτε εἶδον, οὔτε ἐφαντάσθην κατὰ τὴν ἡμέραν, οὔτε ὠνειρεύθην κατὰ τὴν νύκτα τοιαύτην, οἶα ἡ ἐν Bourget.

Ἐνταῦθα ἀπολήγουσι τὰ στρατιωτικὰ ἔργα, τὰ γνωστὰ ἐπὶ τῆς πολιορκίας τῶν Παρισίων μέχρι τέλους τοῦ Ὀκτωβρίου. Καὶ ἐνῶ ἡ ἀμυνα τῶν Παρισίων προήγετο οὕτως, ἐπιμόνω ἐνεργείᾳ τῆς Ἀγγλίας ἀνευώθησαν αἱ προσπάθειαι πρὸς συνομολόγησιν ἀνακωχῆς, ὅπως δοθῆ καιρὸς εἰς τὸν τόπον πρὸς ἐκλογὴν πληρεξουσίων διὰ τὴν συγκρότησιν Συνελεύσεως. Ὁ εἰς Ἀγγλίαν κατὰ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου εὐρισκόμενος Θιέρς ἐλάμβανεν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ συνεννόησιν μετὰ τῆς τοπικῆς ἐν Tours Κυβερνήσεως, καὶ ἐκεῖθεν προπεμπτήριον, δι' οὗ εἰσῆρχετο εἰς Παρίσιον, συνεννοεῖτο μετὰ τῆς ἐκεῖ ἐδρευούσης Κυβερνήσεως τῆς ἀμύνης, καὶ μεταβαίνων εἰς Βερσαλλίας συνδιελέγετο περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου μετὰ τοῦ Βισμάρκ.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ παραδοθέντος τοῦ Mets ἐπήρχετο ἐν Παρισίοις ταραχὴ δυναμένη νὰ ἔχη δλεθριωτάτας συνεπειάς. Οἱ ultra δημοκρατικοί, διερεθίζοντες τὰ πλήθη, κατώρθωσαν συνωμοσίαν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἐξεβρῆαγην τὴν νύκτα τῆς 31 Ὀκτωβρίου, ἀλλ' εὐτυχῶς αὐτοφυκτὶ ἐτελείωσε, καθεστθεῖσης τῆς Κυβερνήσεως ἐδραιότερον ἐπὶ τῆς ἐδρας αὐτῆς. Ἀναφέροντες τὰ περὶ τῆς σπουδαίας ταύτης στάσεως λυπούμεθα ἐγκαρδίως, διότι βλέπομεν λαὸν μέγαν δίδοντα τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ ὄπλα, ἐνῶ πρὸς καταπολέμησίν του ἀνάγκη γενικοῦ καὶ ἐνθέρμου συνασπισμοῦ.

Ἐν τοῖς ἐπομένοις θέλομεν ἐκθέσει τὰ στρατιωτικὰ ἔργα, τὰ λαβόντα χώραν μακρὰν τῶν Παρισίων κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, ἥτοι κατὰ τὸν Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον.

(ἀκολουθεῖ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΝ ΠΡΩΣΣΙΑ

Π Α Ρ Α

CHEYDT, capitaine du génie,

μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ὑπὸ Θ. ΚΟΥΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ, ὑπολοχαγοῦ τοῦ μηχανικοῦ.

Συγκρότησις τοῦ σώματος τοῦ Μηχανικοῦ.

Οἱ σκαπανεῖς συλλέγονται ἐκ ξυλουργῶν, σιδηρουργῶν, τεκτόνων, ὑπονομοποιῶν, λεμβούχων καὶ ναυτικῶν ξυλουργῶν, ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, ἐνθα σταθμεῖει σῶμα στρατοῦ, οὗ αἱ διλοχίαι τῶν σκαπανέων ἀποτελοῦν μέρος. Ἡ διλοχία τῆς Β. φρουρᾶς συγκροτεῖται ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων καὶ ὠραιότερων ἀνδρῶν τοῦ βασιλείου· ἐν αὐτῇ δὲν καταγράφονται στρατιῶται ὑπηρετήσαντες ἢ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ στρατῷ, ἕνεκεν τῆς διλογροῦσιν τοῦ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἀπαρτίζεται ἐκ πολιτῶν ἀπ' εὐθείας, ὡς ἡ φρουρὰ αὐτῆ δὲν εἶναι, ὡς ἐν Γαλλίᾳ, ἐφεδρεία ἐξ ἀρχαίων καὶ πεπειραμένων στρατιωτῶν.

Οἱ λόχοι τῆς ἐφεδρείας εἰσὶν ἐκ σκαπανέων, ἀποστελλομένων κατ' ἔτος ἐκ τῶν διλοχιῶν τῶν σκαπανέων τῆς γραμμῆς.

Ἄνδρες ἐκλεκτοὶ ἐξυπηρετήσαντες κατὰ τὸν νόμον, ἔχοντες προσόντα ὑπαξιωματικοῦ καὶ ἐπιθυμοῦντες εἰσεῖτι νὰ ὑπηρετήσωσι δύνανται νὰ κατατάχθωσιν ἐκ νέου δι' ἐν μέγιστος ἔξ ἐτῶν καλοῦνται δὲ συμβάται (capitulants). Οὗτοι δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς ἐπὶ πληρωμῇ ἀνακατατάξεως, διὸ καὶ λαμβάνουσιν ἀνωτέραν ἡμερησίαν πληρωμὴν. Ἐν ἐκάστῃ διλοχίᾳ ἐπιτρέπουσι μέχρι 32 συμβατῶν.

Κατὰ τοὺς κανονισμοὺς, ὁ ὑπαξιωματικὸς δύναται νὰ προαχθῆ εἰς τὸν βαθμὸν ἀξιωματικοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦτο

δύσκολον και αδύνατον αποβαίνει. Ο υπαξιωματικός, ο δυνάμενος να υποβληθῆ εἰς εξέτασιν διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, δεόν να ἔχη ἡλικίαν ἥττονα τῶν 23 ἐτῶν, να παρουσιάσῃ πιστοποιητικὸν τῶν ἀξιωματικῶν, ὑφ' οὗς ὑπηρετήσῃ, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐπιτρέπεται αὐτῷ ἡ εξέτασις. Μετὰ τὴν δοκιμασίαν ταύτην οφείλει να ὑπηρετήσῃ εἰσέτι ἕξ μῆνας ὡς υπαξιωματικός ἐν τῷ σώματι, ὅπως παρουσιασθῆ ἀκολούθως πρὸς εξέτασιν διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ ἐξετασθησόμενος πρέπει να ἦναι 26 ἐτῶν τὸ πολὺ και να γίνῃ δεκτὸς παρὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ σώματος. Ὡς ἐκ τούτου τὸ μέλλον τοῦ υπαξιωματικοῦ ἐξήρηται ἐκ τῶν προΐσταμένων του.

Οἱ ἐκπαιδευθέντες ἐκ τῶν νέων (ἐξαιρουμένων τῶν ἐκ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων) και ἐπιθυμοῦντες να καταταχθῶσιν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Μηχανικοῦ, κατατάσσονται ὡς ἐθελονταὶ ἐπὶ ἕν ἔτος ἐν ἡλικίᾳ δέκα ἐπτὰ ἐτῶν καλούμενοι ἐπίδοχοι (avantageurs), ἀφοῦ προῦποβληθῶσιν εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ προλύτου ἢ τὰς τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, αἵτινες δὲν διαφέρουσι ποσῶς. Οἱ ἐπίδοχοι οὗτοι ὑπηρετοῦν εἰς τοὺς λόγους ὡς υπαξιωματικοί, ἐξαιρούμενοι δὲ τῶν ἀγγαρειῶν οἰκοῦσιν ἰδίᾳ εἰς δωμάτια ὠρισμένα και ἐκτελοῦσι τὰ τοῦ ὅπλου των ἔργα ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἀξιωματικοῦ πεφορτισμένου τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτῶν. Ὅσακις δὲ χρεῖσονται θέσεις, οἱ ἐπίδοχοι οὗτοι προβιβάζονται ἀνθυπασπισταί. Τῇ προτάσει δὲ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ λόγου των, ἐπικυρωμένη παρὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν σκαπανέων και παρὰ τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ σώματος, γίνονται δεκτοὶ εἰς τὸ Σχολεῖον τοῦ Πυροβολικοῦ και Μηχανικοῦ.

Σχολεῖον Πυροβολικοῦ και Μηχανικοῦ ἐν Βερολίῳ.

Κατὰ τὸ 1788 συνεστήθη εἰς Potsdam Ἀκαδημία Μηχα-

νικῶν πρὸς σχηματισμὸν εἰδικῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ὅπλου τούτου· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔνωσιν τῷ 1810 τῶν ὑπονομοποιῶν, σκαπανέων και γεφυροποιῶν εἰς ἕν σῶμα τῶν σκαπανέων ἠθέλησαν να δώσουν κοινήν τινα ἐκπαίδευσιν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Μηχανικοῦ και Πυροβολικοῦ, πρὸς τοῦτο δὲ συνέστησαν κατὰ τὸ 1816 τὸ ὑπάρχον ἤδη σχολεῖον (die vereingte Artillerie-und ingenieur Schule).

Τὸ σχολεῖον εἶναι ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τῶν γενικῶν ἐπιθεωρητῶν τοῦ Μηχανικοῦ και Πυροβολικοῦ. Εἰς στρατηγὸς τοῦ Μηχανικοῦ ἢ τοῦ Πυροβολικοῦ ἐναλλάξ διορίζεται διοικητὴς (commandant) πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν διαταγμάτων και κανονισμῶν αὐτῆς. Ὁ δὲ ὑποδιοικητὴς εἶναι συνταγματάρχης τοῦ σώματος, εἰς ὃ δὲν ἀνήκει ὁ διοικητὴς· εἶναι δὲ ὑπόλογος διὰ τὴν πειθαρχίαν και τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τῆς Σχολῆς και ἐφορᾷ και ἐπὶ τῶν σπουδῶν. Τρεῖς ἀξιωματικοὶ τοῦ Πυροβολικοῦ και εἷς τοῦ Μηχανικοῦ εἰσὶ παρὰ τῷ ὑποδιοικητῇ διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τῆς σχολῆς. Οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι ἐπιβλέπουν τοὺς μαθητὰς και διαχειρίζονται τὰ τῆς λογιστικῆς. Οἱ γενικοὶ ἐπιθεωρηταὶ τῶν δύο ὅπλων προτείνουσιν ἕνα λοχαγὸν 1ης τάξεως ὡς βοηθὸν τοῦ ὑποδιοικητοῦ, ὃν ἐν ἀπουσίᾳ του ἀναπληροῖ· ἔχει δὲ ὑπὸ τὰς διαταγὰς του τοὺς τέσσαρας ἀξιωματικούς.

Ἐπιτροπὴ τῶν σπουδῶν, συγκειμένη ἐκ τοῦ ὑποδιοικητοῦ τῆς σχολῆς ὡς προεδρεύοντος, ἕξ ἐνὸς καθηγητοῦ πολιτικοῦ και καθηγητῶν στρατιωτικῶν, οἷς προστίθενται και ἀξιωματικοὶ ἀνώτεροι τῶν τεχνικῶν σωμάτων προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν Γ. ἐπιθεωρητῶν τῶν δύο ὅπλων, εἶναι πεφορτισμένη να ἐπιβλέπῃ τὴν πρόσδον και να προτείνῃ τὰς δεούσας τροποποιήσεις.

Τὸ προσωπικὸν τῶν καθηγητῶν ἀποτελεῖται ἐκ πολιτῶν και στρατιωτικῶν. Οἱ πρῶτοι διδάσκουν τὴν σειρὰν τῶν μα-

θηματικῶν, χημείαν, φυσικὴν κτλ., ἔχοντες βοηθοὺς εἰδικοὺς προγυμναστάς διὰ τὴν ἐφαρμογὴν.

Αἱ σπουδαὶ διαρκοῦν δύο ἔτη καὶ ἑννέα μῆνας. Οἱ μαθηταὶ ἀποτελοῦν τρεῖς διλοχίας διακεκριμένας κατὰ τὰς τρεῖς τάξεις. Οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῶν σωμάτων τοῦ στρατοῦ νέοι ἀποστέλλονται εἰς τὸ σχολεῖον παρὰ τῶν ἐπιθεωρητῶν τῶν δύο ὄπλων, ἀνήκουν δὲ εἰς τὰ σώματά των καὶ λαμβάνουσι τὴν ἐνδυμασίαν καὶ πληρωμὴν αὐτῶν διὰ τοῦ ὑποδιοικητοῦ τῆς Σχολῆς. Οἱ ἐκ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων κατατάσσονται εἰς τὴν διλοχίαν τῶν ευτεροετῶν. Οἱ μαθηταὶ ἐν γένει δὲν πληρώνουν τὴν τροφὴν των. Τοῦτων δὲ οἱ πρωτοετείς, οἱ μὴ ὄντες ἔτι ἀξιωματικοί, λαμβάνουν τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ ὃν ἔχουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ, οἱ ὄντες ἀξιωματικοί, τὸν τοῦ βαθμοῦ των. Οἱ πρωτοετείς κατοικοῦν εἰς τὴν Σχολὴν (ἢ, ἐν ἑλλείψει χώρου ἐν τῷ καταστήματι, διαμένουσιν ἀλλαχόθι) καὶ συσσιτοῦν ἐν αὐτῇ, οἱ δὲ λοιποὶ δύνανται νὰ διαμένωσιν ἐν τῇ πόλει. Εἰσέρχονται εἰς τὴν Σχολὴν τὴν 1ην Ὀκτωβρίου ἐκάστου ἔτους. Κατὰ τοὺς πρώτους ἑννέα μῆνας ἀσχολοῦνται εἰς τὰ θεωρητικὰ μαθήματα, κατὰ τοὺς τρεῖς δὲ τελευταίους εἰς τὴν ἐφαρμογὴν.

Αἱ παραδόσεις γίνονται τὴν πρωτὴν ἀπὸ τῆς 8ης μέχρι τῆς 11ης. Δίς τῆς ἑβδομάδος μετὰ τὸ γεῦμα ἀσκοῦνται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν καὶ στρατιωτικὰ γυμνάσματα. Οἱ πρωτοετείς ἀσκοῦνται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς 1ης Νοεμβρίου μέχρι τῆς 1ης Ἀπριλίου δύο ὥρας εἰς τὴν ὄπλασκίαν. Τὰ στρατιωτικὰ γυμνάσια καὶ ἡ σκοποστοιχία τῶν πυροβόλων ὄπλων εἰσὶν ὑποχρεωτικὰ εἰς ὅλους τοὺς μαθητάς.

Τὰ μαθήματα τοῦ Α' ἔτους καταρτίζουσι τοὺς μαθητάς, ὅπως δυνήθωσι νὰ ὑποστῶσι τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἀξιωματικοῦ (ὡς πᾶς Πρωσσὸς ἀξιωματικὸς ὀφείλει νὰ ὑποστῇ). Τὰ μαθή-

ματα τοῦ Β' ἔτους συμπληροῦν τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν μαθητῶν διὰ τὰ τεχνικὰ ὄπλα. Τὰ μαθήματα τῶν δύο πρώτων ἔτων εἰσὶ κοινὰ εἰς τοὺς μαθητὰς ἀμφοτέρων τῶν ὄπλων· μόνον κατὰ τὸ τρίτον ἔτος ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι εἰδικὴ δι' ἕκαστον ὄπλον.

Παραδέχονται κατ' ἔτος εἰς τὴν πρώτην διλοχίαν τῆς Σχολῆς 80 τὸ πολὺ μαθητάς, ὧν 60 εἰσὶ προωρισμένοι διὰ τὸ πυροβολικόν, οἱ δὲ λοιποὶ 20 διὰ τὸ μηχανικόν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1ου ἔτους, περὶ τὰ μέσα Ἰουνίου, ἀρχεται ἡ πρακτικὴ ἐκπαίδευσις διαρκοῦσα ἕνα μῆνα. Κατόπιν οἱ μαθηταὶ ὑποβάλλονται εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐνώπιον τῆς ἀνωτάτης ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς· οἱ ἀποτυχόντες μαθηταὶ ἀποστέλλονται εἰς τὰ οικεῖα σώματα. Ἐν Πρωσσίᾳ κατ' ἐξοχίην εἶναι παραδεδεγμένον, ὅτι πᾶς μαθητὴς δημοσίᾳ δαπάνῃ ἐκπαιδευόμενος ὀφείλει δι' ἕκαστον ἔτος ἐκπαιδεύσεως νὰ ὑπηρετῇ δύο ἔτη· ἀλλ' ἡ ὑπηρεσία αὕτη δὲν υπερβαίνει ποτὲ τὰ ἑννέα ἔτη. Οἱ μαθηταὶ λοιπὸν τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ Μηχανικοῦ ὀφείλουν διετῆ ὑπηρεσίαν δι' ἕκαστον ἔτος μαθητείας. Οἱ ἐπιτυχόντες πρωτοετείς εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἀξιωματικοῦ ὀφείλουν, ὅπως εἰσέλθουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ Μηχανικοῦ, νὰ γίνωσι δεκτοὶ παρὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ὄπλου των. Συνεπῶς ἡ παραδοχὴ τῶν ἐξετασθέντων ἐξήρηται ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῶν ἀξιωματικῶν. Τὰ πρακτικὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων ἀποστέλλονται εἰς τὸν γενικὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν ὄπλων, οὗτος δὲ ποιεῖται τὴν δέουσαν ἔκθεσιν πρὸς τὸν βασιλέα.

Ὁ ἀριστεύσας μαθητὴς προδιβάλλεται ὑπολοχαγὸς 2ας τάξεως, μὴ ἀνήκων εἰς τὴν δύναμιν τοῦ σώματος, καὶ ἀκολουθεῖ τὰ μαθήματα τοῦ Β' ἔτους. Οἱ ἀξιωματικοί, οἱ ἐξερχόμενοι ἐκ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ

καταταχθῶσιν εἰς τὰ τεχνικὰ ὄπλα, προτείνονται ἐπίσης καὶ οὗτοι παρὰ τῶν γενικῶν ἐπιθεωρητῶν εἰς τὸν βασιλεῖα, ὅστις τοῖς ἐπιτρέπει νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ Σχολεῖον πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν μαθημάτων τοῦ Β'. ἔτους.

Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 2ου ἔτους οἱ μαθηταὶ ἐξετάζονται τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐδικῆς ἐξετάσεως (Berufs-examen) ἐνώπιον ἐπιτροπῆς διοριζομένης ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν δύο σωμάτων τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ Μηχανικοῦ. Αἱ ἐξετάσεις αὗται γίνονται ἐγγράφως. Ἐν Γερμανίᾳ παραδέχονται ὅτι διὰ τῶν ἐγγράφων ἐξετάσεων διακρίνεται μᾶλλον ἢ ἰκανότης τῶν ὑποψηφίων ἐπὶ τῶν διαφόρων ζητημάτων τῆς ἐξετάσεως φρονῶσι δὲ ὅτι αὗται παρέχουσι πλεῖον ἐγγέγνα ἀπὸ τὰς προφορικὰς. Ἡ δοκιμασία αὕτη συνάδει μὲ τὸν διανοητικὸν τοῦ ἔθνους χαρακτήρα. Οἱ ἀποτυχόντες μαθηταὶ ἀποσέλλονται εἰς τὰ σώματα των, ὅπου δύνανται νὰ παραιτηθῶσι τῶν τεχνικῶν ὄπλων ἢ νὰ προετοιμασθῶσι διὰ νέας ἐξετάσεις, μεθ' ἃς νὰ ἀκολουθήσωσι κατόπι τὰ μαθήματα τοῦ 3ου ἔτους. Εἰς τὸ τέλος τοῦ τρίτου ἔτους οἱ μαθηταὶ ἐξετάζονται τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐδικῆς ἐξετάσεως. Κατὰ τὴν νέαν ταύτην δοκιμὴν ἐξετάζονται ἂν κέκτηνται τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις, ὅπως εἰσέλθουν εἰς τὰς ἐδικὰς ὑπηρεσίας.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεων τοῦ Β'. καὶ Γ'. ἔτους ὑποβάλλονται παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἐξετάσεων εἰς τοὺς γενικοὺς ἐπιθεωρητὰς τῶν δύο ὄπλων, οἵτινες κανονίζουν ἐν τοῖς σώμασι τὴν σχετικὴν τῶν ἐπιτυχόντων ἀρχαιότητα. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λαμβάνουσι τὸ δίπλωμα τοῦ ἀξιωματικοῦ κατὰ δύο ἔτη προχρονολογούμενον, οἱ δὲ μὴ κριθέντες ἱκανοὶ διὰ τὰ τεχνικὰ ὄπλα ἀποστέλλονται αὖθις εἰς τὰ σώματά των, ἔνθα λαμβάνουσι τὸν μισθὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ Πεζικοῦ, μέχρις ὅτου ζητήσωσι νὰ ἀλλάξωσι σῶμα· δύνανται δ' ἐν τούτοις, ἂν τοῖς

ἐπιτραπῆ, νὰ ἀκροασθῶσιν ἀπαξ ἔτι τῶν μαθημάτων τοῦ 3ου ἔτους. Ἡ θεωρητικὴ ἐκπαίδευσις τῶν μαθητῶν ἐμπεριλαμβάνει τὰ ἐξῆς μαθήματα:

Πρῶτον ἔτος.

- 1ον Στοιχειώδη μαθήματα Πυροβολικοῦ.
- 2ον Στοιχεῖα προσκαίρου καὶ μονίμου ὄχρωτικῆς. Κατασκευὴν ὁδῶν καὶ γεφυρῶν ἐν γένει.
- 3ον Στοιχεῖα τακτικῆς.
- 4ον Ἄλγεβραν, γεωμετρίαν, ἀναλυτικὴν γεωμετρίαν, τριγωνομετρίαν εὐθύγραμμον.
- 5ον Γαλλικὴν γλῶσσαν.
- 6ον Ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν, στρατιωτικὴν φιλολογίαν, στρατιωτικοὺς ποινικοὺς νόμους καὶ στρατιωτικὴν διαδικασίαν.
- 7ον Στοιχειώδη τοπογραφίαν.
- 8ον Σχεδιογράφησιν ἐκ φύσεως.

Δεύτερον ἔτος.

- 1ον Ὁργανισμὸν τοῦ Πρωσικοῦ Πυροβολικοῦ καὶ χρῆσιν τῶν πεδινῶν καὶ τῶν τῆς πολιορκίας πυροβόλων.
- 2ον Ὀχρωτικὴν τοῦ πεδίου καὶ πολιορκίας· προσβολὴν καὶ ὑπεράσπισιν φρουρίων καὶ καταμετρήσεις αὐτῶν.
- 3ον Ἱστορίαν τῆς πολεμικῆς τέχνης, ὄργανισμὸν τῶν στρατῶν κατὰ τοὺς διαφόρους αἰῶνας, παραδείγματα μαχῶν.
- 4ον Τριγωνομετρίαν σφαιρικὴν, τακτικὴν, δυναμικὴν καὶ ὑδροδυναμικὴν.
- 5ον Φυσικὴν.
- 6ον Μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.
- 7ον Σχεδιογράφησιν τοῦ ὕλικου τοῦ Πυροβολικοῦ, διδομένων τῶν διαστάσεων καὶ οὐχὶ ἐξ ἀντιγραφῆς.
- 8ον Σχέδια τοπογραφίας καὶ στρατιωτικὰς ἀναγνωρίσεις.

9ον Σχέδια τοῦ ὕλικου τοῦ Πυροβολικοῦ μετὰ τῆς σκιαγραφίας αὐτῶν.

10ον Σχέδια ἀρχιτεκτονικῆς, σκηνογραφίας καὶ ἀρχιτεκτονικῶν γλυφῶν.

11ον Σχεδιογράφησιν ἐκ φύσεως.

12ον Παραστατικὴν γεωμετρίαν καὶ σκιαγραφίαν.

Τρίτον ἔτος. Κοινὴ ἐκπαίδευσις.

1ον Διαφορικὸν καὶ ὀλοκληρωτικὸν ὑπολογισμὸν, μηχανικὴν καὶ ἀναλυτικὴν ὑδραυλικήν.

2ον Χημείαν καὶ ἀναλύσεις χημείας.

Εἰδικὴ ἐκπαίδευσις Πυροβολικοῦ.

1ον Ἱστορίαν τοῦ Πυροβολικοῦ, σύστημα Πυροβολικοῦ τῶν ξένων Δυνάμεων, βαλεστικὴν, ὀργανισμὸν καὶ χρῆσιν τοῦ Πυροβολικοῦ ἐν γένει.

2ον Ἴππιατρικήν.

3ον Καταμέτρησιν τοῦ ὕλικου τοῦ Πυροβολικοῦ.

4ον Σχέδια κατασκευῆς ὕλικου τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ κατασκευὴν τοῦ ὕλικου τῶν ξένων στρατῶν.

Εἰδικὴ ἐκπαίδευσις τοῦ Μηχανικοῦ.

1ον Ἐφαρμογὴν τῶν κανόνων τῆς προσβολῆς ἢ ὑπερασπίσεως ἐπὶ διδομένων παραδειγμάτων, κατασκευὴν αὐτῶν ἐν γένει.

2ον Γεφυροποιίαν, θεμελιώσεις ὑποβρυχίους, ἀναχώματα (digues), ὀχετογνώμονας (écluses) κτλ.

3ον Σχέδια ὀχυρωτικῆς προσκαίρου καὶ μονίμου.

4ον Ἀντιγραφὴν καὶ ἀναγωγὴν χαρτῶν.

5ον Σχεδιογράμματα μαχῶν μετὰ τῆς τοποθετήσεως τοῦ στρατοῦ, σχέδια προσβολῆς μετὰ τῶν χαρακωμάτων καὶ κανονοστασιῶν.

6ον Σχέδια ἀρχιτεκτονικῶν στρατιωτικῶν κτιρίων καὶ καταμέτρησιν αὐτῶν.

Ἡ πρακτικὴ διδασκαλία τῶν μαθητῶν ἐνδιαλαμβάνει

1ον Τὴν ἐπίσκεψιν τῶν μαθητῶν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις τοῦ Πυροβολικοῦ, ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς μουσείοις καὶ ταῖς αἰθούσαις τῶν προτύπων τῆς ὀχυρωτικῆς καὶ τῶν πυροβόλων ὄπλων, κιλλιβάντων, ἀμαξῶν, καὶ τῶν χυτηρίων τῶν πυροβόλων, ἐν τοῖς καταστήμασι τῆς διατριπῆσεως αὐτῶν, ἐν τοῖς μεγάλοις ἰδιωτικοῖς ἐργοστασίοις, ἐν τῷ φρουρίῳ Spandau, ἐν τοῖς ἐργοστασίοις τῶν ὄπλων καὶ πυριταποθήκαις.

2ον Πειράματα χημείας.

3ον Λεπτομερῆ ἐξέτασιν πυροβόλων, διευθετῶν, ἀμαξῶν, πολεμοφοδίων καὶ ὄπλων.

4ον Ἐφαρμογὴν τῶν διὰ τὴν χρῆσιν τῶν πυροβόλων κανόνων, ἀναλόγως τῶν θέσεων καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τακτικῆς.

5ον Λύσιν ζητημάτων ἐπὶ τῶν πολιορκητικῶν πολέμων, μετὰ ἐφαρμογῆς ἐπὶ τοῦ φρουρίου Spandau καὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ.

6ον Χάραξιν κανονοστασιῶν καὶ κατασκευὴν ὀχυρωμάτων.

7ον Καταμέτρησιν κτιρίων καὶ πυροβόλων.

8ον Ἐπίσκεψιν τοῦ πολυγώνου καὶ τῶν ἔργων τῆς διλογίας τῶν σκαπανέων τῆς Β. φρουρᾶς.

9ον Στοιχειώδη γυμνάσια τακτικῆς.

10ον Γεωδειακὰς ἐργασίας.

11ον Σκοποστοιχίαν, σπαθασχίαν καὶ γυμναστικὴν.

Μετὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ τρίτου ἔτους οἱ μαθηταὶ μεταβαίνουν εἰς τὰ οἰκεία σώματα, ἀναμένοντες τὴν τοποθέτησίν των. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Μηχανικοῦ ὑπηρετοῦν ἐν πρώτοις εἰς τὰς διλογίας τῶν σκαπανέων.

Ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητὴς διαμοιρᾷ τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεις τῶν φρουρίων καὶ εἰς

τὴν διλοχίαν τῶν σκαπανέων. Διὰ τὴν διλοχίαν τῆς Β. φρουρᾶς ἀπαιτεῖται καὶ βασιλικὴ ἐγκρισις. Τὸ κατάστημα τῆς Σχολῆς κέκτηται προσέτι πλουσίαν βιβλιοθήκην ἐξ ὄλων τῶν συγγραμμάτων τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων περὶ τῶν ἐπιστημῶν τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ Μηχανικοῦ. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ αἰθυσαν προτύπων δι' ἕκαστον ὄπλον καὶ ἐργαστήρια χημείας καὶ φυσικῆς. Δαπανῶνται δὲ κατ' ἔτος 60 χιλ. φράγκων διὰ τὸ προσωπικὸν τῶν καθηγητῶν τῆς σχολῆς καὶ τὸ ὕλικόν τῆς ἐξασκήσεως.

Προβιβασμός.—Στολή.

Ὁ προβιβασμός εἰς τὸ Μηχανικὸν γίνεται κατ' ἀρχαιότητα δι' ὄλους τοὺς βαθμούς. Τοῦ κανόνος τούτου ὑπάρχει μόνη ἢ ἐξῆς ἐξαιρέσεις, ὅτι ἀξιωματικοὶ τοῦ Μηχανικοῦ δύνανται προσκολλώμενοι εἰς τὸ γενικὸν Ἐπιτελεῖον τοῦ στρατοῦ νὰ προαχθῶσι ταχύτερον, κατόπιν δὲ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ σῶμά των. Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἀξιωματικὸς τις δύναται νὰ προσκτήσῃ βαθμούς, τοὺς ὁποίους κατ' ἀρχαιότητα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ λάβῃ τόσον ταχέως. Ἴνα διατηρῆται δὲ μεταξύ τῶν νέων ἀξιωματικῶν ἡ διάθεσις τῆς σπουδῆς καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀπασχολῇ μόνον ἡ συνήθης ὑπηρεσία, ὥστε νὰ λησμονῶσι τὸ σύνολον τῶν γνώσεων, τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ σώματος τούτου, ἐν Πρωσσίᾳ ὁ ἀξιωματικὸς, πρὶν ἢ προαχθῆ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ ἀπὸ ὑπολοχαγοῦ 1ης τάξεως, δεόν νὰ ὑποστῇ τελευταίαν ἐξέτασιν, μεθ' ἣν ἐπιτυγχάνει θέσιν διοικητοῦ εἴτε ἐν τοῖς φρουρίοις εἴτε ἐν τοῖς σκαπανεῦσιν. Ἡ ἐξέτασις αὕτη διαιρεῖται εἰς δύο. Διὰ τὴν πρώτην παραχωροῦν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς προθεσμίαν τετράμηνον, ὅπως ἐκθέσουν ἐν ἐκτάσει ἐγγράφως ζητήματα δεδομένα ἐπὶ τῆς ὑπερασπίσεως καὶ προσβολῆς τῶν φρουρίων καὶ ἐπὶ τῆς προσκείρου καὶ μονίμου ὀχυρω-

τικῆς. Διὰ δὲ τὴν δευτέραν, τέσσαρας μόνον ἡμέρας, ὅπως πραγματευθῶσιν ἐπίσης ἐγγράφως ζήτημά τι ἐπὶ τῶν πολεμικῶν χαρακωμάτων.

Ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐξ ἐνὸς στρατηγοῦ, δύο συνταγματάρχων, δύο ἀντισυνταγματάρχων καὶ ἐνὸς ταγματάρχου, ἀπάντων ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Μηχανικοῦ, ἀποφαίνεται ἐπὶ τῶν θεμάτων τῶν ἀξιωματικῶν τούτων. Ὁ ἀποτυχὼν μετατίθεται ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸ πεζικόν.

Ἡ ἀριθμητικὴ δύναμις τῶν ἀξιωματικῶν ἐν Πρωσσίᾳ (Rang-und Quartier-Liste) εἶναι ἡ ἐξῆς.

Ἐπιθεωροῦνται	{	Ἀντιστράτηγος γενικὸς ἐπιθεωρητῆς.....	1
		ἀντιστράτηγος	1
		ὑποστράτηγοι.....	2
		συνταγματάρχαι	5
		ἀντισυνταγματάρχαι.....	5
		ταγματάρχαι	22
		λοχαγοὶ 1ης τάξεως	31
		λοχαγοὶ 2ας »	45
		λοχαγοὶ 3ης »	18
		ὑπολοχαγοὶ 1ης »	45
ὑπολοχαγοὶ 2ας » (ἐξ ὧν 44 ὡς ἀκόλουθοι)....	125		

Ὀλικὴ δύναμις 267. (1)

Ἰδόμεν ἀνωτέρω ὁποίας δυσκολίας παρεμβάλλουσιν εἰς τοὺς ὑπαξιωματικούς τῶν σκαπανέων, οἷτινες θέλουσιν νὰ φθά-

(1) Σ. Μ. Ἡ δύναμις τῶν ἀξιωματικῶν ηῤῥήθη διὰ νέου ὀργανισμοῦ, ὡς καὶ τῶν ἀνδρῶν. Συνίσταται δὲ ἤδη α) ἐκ 53 λόγων σκαπανέων ἐχόντων 6613 ἀνδρας ἐν εἰρήνῃ καὶ 8030 ἐν πολέμῳ τοῦ ἐνεργοῦ στρατοῦ· β) ἐκ 12 λόγων σκαπανέων τῆς ἐγκαταθήκης, ἐχόντων 2626 ἀνδρας, καὶ γ) ἐκ 3684 σκαπανέων τῶν φρουρίων.

σουν εις τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ· ὅθεν δύναται τις νὰ εἶπῃ, ὅτι τὸ σῶμα τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Μηχανικοῦ ἐν Πρωσσίᾳ ἀποτελεῖται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν ἐξερχομένων μαθητῶν τοῦ σχολείου τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ τοῦ Μηχανικοῦ. Αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ, ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὰ τεχνικὰ ὄπλα, ἀπαιτεῖται ἐγκρίσεις τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ὄπλου τῶν.

Ὁ τρόπος οὗτος, ὅστις ἐν πρώτοις φαίνεται δίδων μεγάλας ἐγγυήσεις ἀμεροληψίας, ὅπως εἰσέρχονται εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ ὄπλα ἀξιωματικοὶ δεδοκιμασμένης ἱκανότητος καὶ ἀνατροφῆς, δύναται ἐν τούτοις νὰ ἔχῃ σπουδαίας ἀτελείας, παραγνωριζομένης ἐνίοτε τῆς ἱκανότητος ἀπέναντι τῆς εὐνοίας ἢ τῶν οἰκογενειακῶν προνομίων.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἀξιωματικῶν ἐν Πρωσσίᾳ εἶναι ἀξιοσημείωτος (*très remarquable*) καὶ μᾶλλον ἐντελής καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατασκευὴν φρουρίων καὶ κυριῶν στρατιωτικῶν ἢ κατὰ τὰ ἐν πολέμῳ ἐκτελούμενα ἔργα παρὰ τῶν σκαπανείων.

ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν δὲ τριῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τῶν εἰδικῶν ὄπλων ἐκδίδεται κατὰ διμηνίαν ἀπὸ τοῦ 1843 ἔτους συλλογὴ, ἐπιγραφομένη «*Αρχεῖα διὰ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Πρωσσικοῦ Πυροβολικοῦ ἔ Μηχανικοῦ (Archives für die Officiere der Königlich preussischen Artillerie undginnieur Corp*», διευθυνομένη μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας, καὶ ἐμπεριέχουσα ἄξια λόγου ἄρθρα περὶ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ὑπηρεσίας τῶν εἰδικῶν ὄπλων.

Ὁ χρόνος τῆς εἰς ἕκαστον βαθμὸν ὑπηρεσίας τῶν ἀξιωματικῶν εἶναι ὡς ἔγγιστα ὁ ἀκόλουθος·

ὑπολοχαγὸς 2ας τάξεως 8 ἔτη.

ὑπολοχαγὸς 1ης » 4 »

λοχαγὸς 12 »

ταγματάρχης 6 »

Ἀντισυνταγματάρχης 1—5 μῆνας

συνταγματάρχης 4

ὑποστράτηγοι 4

Στολή. Οἱ σκαπανεῖς ἔχουσι χιτῶνα ἐξ ἐρέας κυανῆς ὀρφῆς (*bleufoncè*) μετὰ περιλαιμίου καὶ παραρβράμμάτων (ἐπιβράφω) ἐξ ἐρέας μαλαίνης, περισκελίδα ἐξ ἐρέας τσφραῆς, ἐπωμίδια ἐρυθρὰ, ζωστήρα ἐκ σκύτους βουβαλείου μετὰ σπαθιστήρος, κρεμαστήρα καὶ περικεφαλαίαν ἐκ σκύτους μὲ κοσμήματα μετὰ λλίνα, ὄπλον μετὰ λόγχης, φέρουσι δὲ ἐργαλεῖον ἔχον τὸ σιδηροῦν μέρος ἐσραμμένον πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀνητημένον διὰ ταινίας δερματίνης, τὴν δὲ λαβίδα τοῦ ἐργαλείου στηριζομένην διὰ δερματίνου δέματος ἐπὶ τοῦ πλευροῦ τοῦ σάκκου.

Οἱ ἀξιωματικοὶ ἔχουσι χιτῶνα τοῦ αὐτοῦ χρώματος, περιλαιμίον παραρβράματα καὶ ἀκροχειρίδια ἐκ βελούδου μέλανος μὲ ἀργυρὰ κεντήματα, ἐπωμίδιας ἐρυθρὰς περιηργυρωμένας, περικεφαλαίαν, ζώνην ὑπηρεσίας ἐκ λευκῆς μετάξης καὶ μαλαίνης μετὰ θυσάνων ἀργυρῶν. Οἱ ἀνώτεροι δὲ ἀξιωματικοὶ φέρουσι μαύρην χαίτην ἐπὶ τῆς περικεφαλαίας.

Ὁχυρώσεις.

Ἡ Πρωσσία διωργάνωσε τὸ ἔθνος στρατιωτικῶς οὕτως, ὥστε νὰ βασίζηται ἐφ' ὅλων τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων αὐτῆς καὶ νὰ ἦναι κατὰ τὸ σύμβολόν τῆς ἔθνος ἐν ὄπλοις (*la nation en armes*), πρὸς δὲ τὰς δυνάμεις τῆς ἐσῆριξε καὶ ἐπὶ τῆς μᾶλλον ἐπιβοηθητικῆς ἀμύνης, ἥτοι τῆς τελείας ὀχυρώσεως. Ὁ εὐάριθμος πληθυσμὸς τῆς, τὸ ἀκανόνιστον ἔδαφός τῆς διαχωριζόμενον εἰς δύο μεγάλα μέρη, ὁ κίνδυνος, ὃν τρέχει, νὰ περικυκλοῦται καθ' ὅλα τὰ μεθόριά τῆς ἀπὸ μεγάλων δυνάμεων, καὶ ἡ ἔλλειψις ἰσχυρῶν φυσικῶν θέσεων, ὠδήγησαν τὴν Πρωσσίαν νὰ κατασκευάσῃ ἀπὸ τοῦ 1815 τὰ μεγάλα καὶ ὠραία ἔργα τῆς, ἅτινα ἐπαξίως τιμῶσι τὸ Πρωσ-

σικόν Μηχανικόν ἢ μεταξύ τῶν ξένων ἔθνῶν. Μᾶλλον δὲ ἀξιοθαύμαστον εἶναι ὅτι ὡς ἐκ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ ἔθνους ὁ προϋπολογισμὸς ἠδυνήθη νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς μεγάλας στρατιωτικὰς δαπάνας χωρὶς νὰ αὐξήσῃ τὸ ἔθνικόν χρέος (1).

Ἡ ἀρχὴ τῆς Πρωσίας συνίσταται εἰς τὸ ν' ἀναπληρώσῃ ὅσον ὅσον τὰς ζωτικὰς δυνάμεις διὰ τῆς ὕλης, ὥστε νὰ κατασταθῇ ἰσοδύναμος πρὸς τὰς γειτονεύουσας αὐτῇ δυνάμεις.

Ὁ Πρωσσικὸς στρατὸς, ὠργανισμένος ἰδίως πρὸς ὑπεράσπιν τοῦ τόπου, σύγκαιται ἐκ σωμάτων μεγάλων καὶ μονίμων, ἅτινα ἐδρεύουσι πάντοτε εἰς τὰς αὐτὰς ἐπαρχίας, ἐνθα νεοσυλλεκτοῦνται, καὶ γυμνάζονται ἀδιακόπως πρὸς ὑπεράσπιν τῶν φρουρίων, εἰς ἃ διαμένουσι. Ὁ στρατὸς οὗτος, οὐτινος τὰ ὕλικὰ συμφέροντα εἰσὶ τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῶν πολιτῶν, παρέχει πλήρη πεποίθησιν, ὅτι ἐν ὧρα ἀνάγκης θὰ ὑπερασπίσῃ καταλλήλως τὰ φρούρια ταῦτα, καὶ θέλει πράξῃ πᾶν ὅ,τι ἐν τοιαύταις περιστάσεσι δύναται νὰ κατορθώσῃ ὁ ἠρωϊσμὸς τῆς ἀμύνης καὶ ἡ ἐνεργητικὴ καὶ πατριωτικὴ ἀμιλλα τῶν ἀστῶν καὶ ἀγροτῶν.

Πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δυτικῶν αὐτῆς ὁρίων ἐναντίον νέας ἐπιδρομῆς τῶν στρατῶν τῆς Γαλλίας ἡ Πρωσία ἐβελτίωσε τὰ φρούρια τοῦ Sarrelouis καὶ τοῦ Luxembourg, συνεπλήρωσε δὲ τὴν ὀχύρωσιν τοῦ Wesel. Πρὸς προφύλαξιν δὲ τῆς γραμμῆς τοῦ Ῥήνου μεταξύ τοῦ φρουρίου τοῦ Vesel καὶ τοῦ Mayence κατεσκευάσε τὰ σημαντικὰ φρούρια τῆς Cologne καὶ τοῦ Coblentz μὲ τὰ τῶν προγεφυρωμάτων τοῦ Deutz καὶ Ehrenbreitstein. Ἡ Γερμανικὴ Ὁμοσπονδία ἐξηκολούθησε τὴν γραμμὴν ταύτην τῆς ὑπερασπίσεως μεγαλύνουσα ἐτι τὸ Mayence καὶ κατασκευάζουσα τὸ νέον φρούριον τοῦ Rastadt. Φοβουμένη, μὴ ὁ Γαλλικὸς στρατὸς ὑπερβάς τὴν

(1) Κατὰ τὸ 1820 τὸ ἔθνικόν χρέος τῆς Πρωσίας ἦτο 817 ἑκατομμύρια, κατὰ ἐπὶ τὸ 1859 ἀνέβηκεν εἰς 950,395,560 φρ.

γραμμὴν ταύτην πρὸς νότον διέλθῃ τὰ στενὰ τοῦ Μαύρου δάσους καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὰς Σαξωνικὰς ἐπαρχίας, ἡ Πρωσία ἐβελτίωσε καθ' ὁλοκληρίαν τὸ φρούριον τοῦ Erfurt, ὅπερ εὑρίσκεται μεταξύ τῶν κυριωτέρων διαβάσεων τοῦ δάσους Thuringe. Τέλος πρὸς ἐξασφάλισιν εἰσβολῆς τινος ἐκ τῆς Ὁλλανδίας μετεσχημάτισε τὸ φρούριον Minden ἐπὶ τοῦ Weser. Ἄπαντα δὲ τὰ φρούρια τοῦ Elbe, Magdebourg, Wittemberg καὶ Torgau, καὶ τὰ τοῦ Oder, Stettin, Custin, Clogau ἐτροποποιήθησαν ἐπίσης.

Ἄφοῦ ἐκανόνισε τὸ σύστημα τῆς ὑπερασπίσεως τῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς Γαλλίας, ἡ Πρωσία ἔστρεψε τὴν προσοχὴν τῆς πρὸς ἐτέραν μεθόριον γραμμὴν, ἐνθα περισσότεροι κίνδυνοι ἠπέιλου αὐτὴν ἐν τῷ μέλλοντι. Ὅθεν ἐβελτίωσε τὸ φρούριον Craudentz, ἀνενέωσε τὸ Thorn, ὅπως ἔχη δύο ἰσχυρὰ φρούρια ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Vistule, ἀκολούθως κατεσκευάσε τὰς σπουδαίας ὀχυρώσεις τοῦ Posen (1) ἐπὶ τῆς Wartha. Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης ἐσχημάτισε κέντρον ὑπερασπίσεως τῶν φρουρίων Thorn-Custrin-Clogau, καὶ οὕτω ἐματαίωσε πᾶσαν ἀπόπειραν ἐπαναστάσεως τῆς ἀρχαίας Πολωνικῆς ἐπαρχίας· ἀπέφυγε δὲ προσέτι τὰς ὑπερόγκους δαπάνας, εἰς ἃς ὑπεβάλλετο πρὸς συντήρησιν μεγάλου στρατοῦ εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἐν περιστάσεσι κρίσεως.

Εἰς τὴν βορειοανατολικὴν ἐπαρχίαν, τὴν μᾶλλον ἐκτεθειμένην εἰς τὰς ἐπιδρομὰς τῆς Ῥωσίας, ἠύξησε τὰς ὀχυρώσεις Dantzig καὶ συνάμα ἤρξατο τὴν ὀχύρωσιν τοῦ ὠραίου φρουρίου Koenigsberg ἐπὶ τοῦ Prégel, καὶ οὐχὶ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν του. Τὸ Dantzig, Koenigsberg καὶ Memel, ἤδη ὀχυρούμενα, ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν τῆς ὑπερασπίσεως τῆς ἀρχαίας Πρωσσικῆς ἐπαρχίας. Συνεπληρώθη δὲ τὸ σύστημα τοῦτο

(1) Διὰ τὰς ὀχυρώσεις τοῦ Posen ἐδαπάνησε 40 ἑκατομμύρια φρᾶγ.

διὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ φρουρίου τοῦ **Loftzen** ἢ **Rogen** (1).

Ἐπειδὴ ὁ Βιστούλας διέρχεται κατὰ μέγα μέρος ἐπὶ Ῥωσικοῦ ἐδάφους, δὲν ἠθέλησαν νὰ λάβουν αὐτὸν ὡς γραμμὴν ὑπερασπίσεως πρὸς ἀνατολάς, καθόσον τὴν γραμμὴν ταύτην εὐκόλως δύναται νὰ διέλθῃ Ῥωσικὸς στρατός· ἐπομένως ἐγένετο δεκτὸν τὸ σύστημα τῆς ὑπερασπίσεως, ὅπερ σφηρίζεται ἐπὶ τοῦ **Dantzic**, ἐπὶ τοῦ **Mariembourg** ἀσφαλίζον τὴν διάβασιν τοῦ **Nogat** καὶ ὑπερασπίζον τὸ Δέλτα τοῦ **Wistula**, ἐπὶ τοῦ **Pellau** καὶ **Koenigsberg**, πρὸς συγκοινωνίαν διὰ τοῦ **Frich-Haff**, **Nehrung** καὶ διὰ τῆς θαλάσσης, καὶ τέλος ἐπὶ τοῦ **Memel**, ὅπερ θὰ ὀχυρωθῇ καὶ θὰ συνδεθῇ μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ διὰ τοῦ **Kurisch-Haff**, **Kurish Nehrung** καὶ διὰ θαλάσσης.

Πρὸς ἐξασφάλισιν αὐτῆς κατὰ θαλασσίας ἐπιδρομῆς ὠχύρωσε τὸ **Swinemunde** καὶ ἐμεγέθυνε τὸ **Stettin** ἐπὶ τοῦ **Oder**. Τὰ δύο ταῦτα φρούρια μετὰ τοῦ **Stralsund** καὶ τῶν **Damm**, **Usedon**, καὶ **Wollin** θὰ ἀποτελέσουν σύστημα ὑπερασπίσεως ἀνάλογον τῷ προηγουμένῳ.

Ἡ Πρωσσία ὀργανίζει ἤδη ναυτικὴν δύναμιν, δι' ἧς θὰ ἀποκατασταθῇ κυρία τῆς Βαλτικῆς· ὅθεν σκέπτεται καὶ περὶ κατασκευῆς ναυστάθμου. Τὸ **Dantzic** δὲν ἔχει βάρους ἀρκετὸν πρὸς εἰσπλουν πλοίων· συγχρόνως δ' ἀπειλεῖται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, τοῦ εὐρισκομένου ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Βιστούλα. Τὸ **Swinemunde**, πρὸ μικροῦ κατασκευασθὲν, εἶναι πολὺ μικρόν· διὸ ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ κατασκευάσῃ ναύσταθμον εἰς τὴν νῆσον **Rügen**.

Διὰ κεντρικὸν ὄπλοστάσιον τοῦ πυροβολικοῦ, χυτήρια πυροβόλων, ἐργαστάσια ὄπλων, καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν ἐν ὧρα κινδύνου τῶν μελῶν τῆς Β. οἰκογενείας καὶ τῶν ἀρχείων τοῦ

(1) Αἱ δαπάναι τοῦ φρουρίου τούτου συμποσοῦνται εἰς 16,600,000 φρ.